

Miljøgodkendelse

Sørningevej 5
4450 Jyderup

Efter § 11 i
husdyrgodkendelsesloven

Datablad

§ 11 miljøgodkendelse til Fredensgård, Sørningevej 5, 4450 Jyderup.

Kontaktoplysninger	
Ansøgers navn og adresse	Dønnerup A/S, Dønnerupvej 18, Dønnerup, 4450 Jyderup Kontaktperson: Niels Lundstedt
Ansøgers CVR	28156928
Ansøgers CHR	Staldene er udlejet til anden bruger. Tybjerggård CVR-nummer: 34458413
Ansøgers konsulent	Gefion v/Ann Frost
Ejer	Dønnerup A/S, Dønnerupvej 18, Dønnerup, 4450 Jyderup nol@doennerup
Ejendommens adresse	Sørningevej 5, 4450 Jyderup
Matr. Nr.	6c Kajemose By, Holmstrup
Journal nr	12/42844

Indhold

Godkendelsen består af 4 sammenhængende dele:

0. Et kort resume
1. Afgørelsen med klagevejledning
2. Vilkår der er forudsætningerne for godkendelsen
3. Miljøtekniske beskrivelse og de vurderinger der ligger til grund for godkendelsen.

Redegørelsen beskriver landbrugets beliggenhed, indretning og drift, anvendelse af bedst tilgængelige teknik (BAT) samt den miljøpåvirkning, der er fra husdyrproduktionen. Her er også beskrevet hvilke forureningsbegrænsende foranstaltninger, der iværksættes i forbindelse med godkendelsen. Beskrivelsen af de enkelte afsnit afrundes med kommunens vurderinger af, hvorvidt der forventes en væsentlig effekt på miljøet, eller om der kan være væsentlige gener for de omkringboende. I de tilfælde hvor det er vurderet, at der kan være væsentlige påvirkninger, henvises til de vilkår, der er stillet for at imødegå påvirkningen.

Indhold	3
0 Resume og generelle forhold	5
1 Afgørelse om miljøgodkendelse	5
1.1 Klagevejledning	6
1.2 Annoncering af ansøgning	7
1.3 Høring	7
1.4 Offentliggørelse af afgørelsen	7
2 Vilkår for miljøgodkendelse	8
2.1 Generelle vilkår	8
2.2 Vilkår vedrørende anlægget	8
2.3 Vilkår vedrørende udbringningsarealer	10
2.4 Vilkår vedrørende tilsyn, egenkontrol og risici	10
3 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	11
3.1 Godkendelsens forudsætninger	11
3.1.1 Sagsforløb.....	11
3.1.2 Afgørelsen	11
3.2 Anlæggets ejer- og driftsforhold	12
3.3 Husdyrbrugets anlæg	12
3.2.1 Husdyrbrugets beliggenhed	12
3.2.2 Husdyrbruges landskabelig placering og planmæssige forhold	13
3.2.3 Produktionens størrelse.....	14
3.2.4 Husdyrbrugets bygningsanlæg	14
3.2.5 Gødningsproduktion og -håndtering.....	16
3.2.6 Ammoniakfordampning	18
3.2.6.1 Ammoniakpåvirkning og natur.....	18
3.2.7 Lugt.....	20
3.2.8 Støv.....	21
3.2.9 Støjkilder	22
3.2.10 Transport.....	23
3.2.11 Lys	24
3.2.12 Fluer og skadedyr	24
3.2.13 Ressourceforbrug.....	25
3.2.14 Såsæd, handelsgødning, kemikalier og pesticider	27
3.2.15 Afledning af spildevand og tagvand.....	28

3.2.16 Affald.....	28
3.3 Bedriftens udbringningsarealer	30
3.3.2 Harmoniareal	30
3.3.3 Ændringer af udbringningsarealer	31
3.3.4 Sædskifte	31
3.3.5 Husdyrgødning, gødskning og gødningshåndtering	32
3.3.6 Lugt, støv- og støjgener fra udbringningsarealerne	32
3.3.7 Ammoniaktab fra udbringning af husdyrgødning - Natur	33
3.3.8 Overfladevand	39
3.3.9 Grundvand – nitratfølsomt område.....	48
3.4 Uheld og driftsforstyrrelser	49
3.5 Egenkontrol.....	50
3.6 Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi.....	50
3.6.1 Management	50
3.6.2 Foder.....	51
3.6.4 Ressourceforbrug.....	53
3.6.5 Gødningsopbevaring og -behandling.....	54
3.6.6 Udbringningsarealer	54
3.8 Husdyrbrugets ophør	56
3.9. Offentliggørelse og høringssvar.....	57
3.9.1 Offentliggørelse af ansøgning	57
3.9.2. Høring.....	57
3.9.3 Nabokommune høring	57
3.9.4 Offentliggørelse af afgørelse	57
Bilag 1: Oversigtskort over ejendommens anlæg	59
Bilag 2: Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Holbæk Kommune.....	60
Bilag 2a: Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Kalundborg Kommune	61
Bilag 2b: Tabel over ejendommens udbringningsarealer	62
Bilag 3: Anlæggets beliggenhed i forhold til beskyttede naturtyper.....	63
Bilag 4: Udbringningsarealer beliggende ved natur.....	65
Bilag 4a: Udbringningsarealer beliggende ved udpeget potentiel ammoniakfølsom skov.....	67
Bilag 5: Kalundborg Kommunes høringssvar	68

0 Resume og generelle forhold

Dønnerup A/S, ejer af Fredensgård, Sørningevej 5, 4450 Jyderup, har søgt om miljøgodkendelse af det eksisterende dyrehold på ejendom. Der er i dag en lovlig produktion på ejendommen på 900 årssøer med smågrise op til 7,4 kg, i alt svarende til 209,8 DE. I forbindelse med godkendelsen sker der ingen ændring af dyreholdet og det nuværende staldsystem forsætter uændret. Dønnerup A/S ejer også Bagerstræde 3, 4450 Jyderup, hvor der produceres smågrise. Denne produktion indgår ikke i denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen omfatter produktionen, anlægget og 80,8 ha udbringningsareal, der drives under samme CVR-nummer. Ejendommens øvrige arealer er bortforpagtede, og der er søgt § 16 arealgodkendelser til disse.

Miljømæssige konsekvenser

Ansøgningen viser, at produktionen, overholder det generelle krav til 30 % reduktion af ammoniakfordampningen.

Ingen af bedriftens arealer ligger inden for nitrutfølsomme indvindingsområder (grundvand).

I miljøgodkendelsen er der, udover de generelle regler, stillet krav om begrænsning af kvælstofudvaskningen fra bedriftens arealer for at beskytte sårbare vandområder indenfor en række internationale naturbeskyttelsesområde.

Miljøgodkendelse af det eksisterende dyrehold på ejendom, giver mulighed for, at der på udbringningsarealerne bliver udbragt husdyrgødning svarende til et dyretryk på maksimalt 1,26 DE/ha.

Bedriftens udbringningsarealer ligger delvis i opland til fosforfølsomme vandområder. Kommunen har vurderet, at der ikke er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosforoverskud for bedriftens arealer.

Kommunen vurderer, at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller påvirker områderne negativt, samt at projektet ikke skader levesteder for arter optaget på Habitattidirektivets bilag IV.

Lugtgeneberegninger viser, at alle geneafstande er overholdt. Nærmeste enkeltbolig ligger 178 m fra anlægget og geneafstanden er beregnet til 115 m.

I projektet er anvendt bedste tilgængelige teknik (BAT) i et omfang, der er tilstrækkelig til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Der er bl.a. lavet fodertilpasning for at opfylde kravet BAT for fosfor, og det er stillet krav til andelen af dybstrøelse, der køres direkte ud på marken.

Det er Holbæk Kommunes samlede vurdering, at driften af husdyrbruget med udbringningsarealer ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne og miljøet, når de opstillede vilkår overholdes.

1 Afgørelse om miljøgodkendelse

Holbæk Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Fredensgård, matr.nr. 6c Kajemose By, Holmstrup, beliggende Sørningevej 5, 4450 Jyderup.

Miljøgodkendelsen giver tilladelse til husdyrproduktion på Fredensgård. Der sker ingen udvidelse eller ændringer af produktionen. Miljøgodkendelsen gives til en so-produktion på 900 årssøer med smågrise til 7,4 kg, svarende til 209,8 DE.

Godkendelsen omfatter 80,8 ha. Disse arealer er ejet af Dønnerup A/S og drives under bedriften med CVR-nr 20699140. Dønnerup A/S ejer væsentlig flere arealer, men de er pt. bortforpagtet. Der er indgået gylleaftaler, og disse arealer drives under andet CVR-nummer og godkendes i en særskilt godkendelse. Derudover drives også ca. 1.200 ha skov.

Holbæk Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen bl.a. ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Holbæk Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøgodkendelsen gives i henhold til § 11 i lov nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven) med de vilkår som fremgår af godkendelsen, samt reglerne i bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Miljøgodkendelsen gives under forudsætning af, at de til enhver tid gældende regler på området og godkendelsens vilkår overholdes.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne miljøgodkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 i husdyrgodkendelsesloven. Dog kan vilkårene til enhver tid ændres efter reglerne i § 40, stk. 2.

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Første revurdering skal dog ske efter 8 år.

1.1 Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af dig, samt klageberettigede myndigheder, organisationer og naboer. Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal klagen være indgivet til Natur- og Miljøklagenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort, regnes klagefristen dog altid fra datoen for offentliggørelsen.

Det vil sige at klagefristen i dette tilfælde er den **29. december 2016**, senest klokken 23:59.

Du skal klage via Klageportalen ved at logge på med din NEM-ID på www.borger.dk eller www.virk.dk. Der er direkte links til disse steder via forsiden af Natur- og Miljøklagenavnets hjemmeside www.nmkn.dk, hvor du også finder information om, hvordan man klager via Klageportalen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Holbæk Kommune. Kommunen sender derefter din anmodning til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage har normalt ikke opsættende virkning. Det vil sige at afgørelsen kan udnyttes, mens klagen behandles – medmindre Natur- og Miljøklagenævnet meddeler andet.

Nærværende afgørelse kan indbringes for domstolene. Søgsmål til prøvelse af afgørelsens lovlighed skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

1.2 Annoncering af ansøgning

Ansøgningen har været i offentlig høring, som blev offentliggjort på kommunens hjemmeside; <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/planportal.htm>, i perioden fra den 23. juni til den 21. juli 2014.

1.3 Høring

Udkast til godkendelse har været i høring fra den 3. november til den 30. november 2016. høringsrunde gav anledning til en bemærkning.

1.4 Offentliggørelse af afgørelsen

Godkendelsen er annonceret den 1. december 2016 på kommunes hjemmeside: <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/planportal.htm>

Holbæk Kommune, Vækst og Bæredygtighed, den 1. december 2016.

Annemette Ellefsen

Agronom

2 Vilkår for miljøgodkendelse

Godkendelsen gives under forudsætning af, at produktion opfylder følgende vilkår. Udover de opsatte vilkår skal produktionen til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse eventuelt måtte blive skærpede i forhold til denne godkendelse.

2.1 Generelle vilkår

1. Landbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med den miljøtekniske beskrivelse og ansøgningsmaterialet.
2. Eventuelle ændringer i ejerforhold og/eller hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Holbæk Kommune.
3. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af denne miljøgodkendelse på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med godkendelsens vilkår.

2.2 Vilkår vedrørende anlægget

Dyreholdets størrelse

4. Den tilladte produktion på Fredensgård er 900 årssøer med smågrise til 7,4 kg, svarende til 209,8 DE.

Husdyrgødning, gyllehåndtering og opbevaring

5. Andelen af dybstrøelse, der skal udbringes direkte fra drægtighedsstalden til mark, skal være mindst 81 %.
6. Al pumpning og håndtering af gylle skal foregå under opsyn.

Lugt

7. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier/stalde og foderarealernes bund holdes tørre, at dyrene er rene, at støv- og smudsbelægning i stalden fjernes, og at fodringsanlægget holdes rent.
8. Såfremt der efter kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at virksomheden for egen regning skal udarbejde og gennemføre et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.
9. Udvidelsen sker i de eksisterende stalde. Dette kræver en godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 12. Al gylle udbringes på egne arealer. Miljøgodkendelsen omfatter produktionen, udbringningsarealerne og anlægget.

Støj

10. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget på ejendommens bygningsparcel må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A):

Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	
Mandag-fredag	kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 - 22.00	
Søn- og helligdage	kl. 07.00 - 22.00	
Mandag-fredag	kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 22.00 - 07.00	
Søn- og helligdage	kl. 22.00 - 07.00	

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften.

Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen bestemme, at virksomheden skal dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Transport

11. Transporter med husdyrgødning på offentlige veje skal foregå i lastbil eller i renholdt gyllevogn med udstyr, der forhindrer spild af åbninger, slanger mv. Eventuelt spild af husdyrgødning skal straks opsamles.

Skadedyr

12. Staldareal og det øvrige anlæg skal holdes rengjort og ryddeligt således der ikke er unødigt opformering af fluer og skadedyr.
13. Såfremt der efter kommunes vurdering opstår gener for omgivelserne ved opformering af fluer og skadedyr, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Energibesparende tiltag

14. Staldmekanik (f.eks. ventilationssystemet) skal renholdes og serviceres regelmæssigt. Rensning og service skal registreres i egenkontrol rapport.
15. Hvis el-forbruget ved fremtidige tilsyn viser sig at ligge over 10 % af det beregnede normforbrug, så kan kommunen kræve en redegørelse og en handlingsplan til nedbringelse af forbruget.

Affald

16. Afhentning af døde dyr skal bestilles senest 24 timer efter konstatering af dødsfald.
17. På ejendommen skal forefindes dokumentation for bortskaffelse af affald til rette modtager, jf. kommunens affaldsregulativ. Farligt affald må højst oplagres 1 år på husdyrbruget.

2.3 Vilkår vedrørende udbringningsarealer

18. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens 80,8 ha udbringningsarealer svarende til 102 dyreenheder (DE) med et indhold på maksimalt 9.761 kg kvælstof og 2.483 kg fosfor per planår (1/8 – 31/7). Dette svarer til et dyretryk på 1,26 DE/ha samt 120,8 kg N/ha og 30,7 kg P/ha.
19. Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. slam, før det er anmeldt til Holbæk Kommune. Kommunen vil i så fald vurdere om ændringen kan gennemføres inden for rammerne af denne godkendelse. Ændringen må ikke sættes i værk, før kommunen har accepteret ændringen.

2.4 Vilkår vedrørende tilsyn, egenkontrol og risici

20. Ved tilsyn skal kommunen have adgang til egenkontrolrapport, gødningsregnskab, slagte-riafregninger, mark- og dyrkningsplan samt foderforbrug, -planer og -analyser, for de foregående 5 år.
21. Dato for rensning, servicering og udskiftning af staldmekanik herunder ventilationsanlæg.
22. Vand- og elforbrug skal aflæses og registreres hver måned.
23. Dato og mængde for afhentning/bortskaffelse af farligt affald skal registreres. Registrering gælder som minimum spildolie, kemikalie- og medicinrester.
24. Senest 3 måneder efter godkendelsen er meddelt, skal der være udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvordan der skal reageres ved uheld, der kan have konsekvenser for miljøet. Beredskabsplanen skal være indsendt til kommunen senest 1. februar 2017. Planen skal opbevares i tilknytning til produktionen og være kendt af alle ansatte

Vær opmærksom på

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Alt affald skal opbevares og bortskaffes i henhold til Holbæk Kommunes Regulativ for erhvervsaffald. Levering af affald til rette modtager (i henhold til regulativet) skal dokumenteres over for kommune.

3 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

3.1 Godkendelsens forudsætninger

3.1.1 Sagsforløb

Fredensgård har en produktion på 900 stipladser til søer, derfor er det et IED-landbrug, der er omfattet af krav om miljøgodkendelse. På den baggrund søgte ejer i 2006 om miljøgodkendelse og samtidig udvidelse til et svinebrug med 1.020 årssøer.

Holbæk Kommunes traf den 11. januar 2008 afgørelse om godkendelse af udvidelse af Fredensgård efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Afgørelsen blev påklaget. Natur- og Miljøklagenævnet afgjorde, at Holbæk Kommune skulle have færdigbehandlet sagen efter husdyrbrugsloven. Sagen blev med den baggrund hjemvist til fornyet behandling efter husdyrbrugsloven.

Efterfølgende har ejer via husdyrgodkendelse.dk søgt om miljøgodkendelse af den eksisterende husdyrproduktion, der omfatter 900 stipladser til søer.

Dønnerup A/S har via sin konsulent i landboforeningen Gefion indsendt en ansøgning den 12.2.2012 via husdyrgodkendelse.dk. Der søges om miljøgodkendelse af den eksisterende produktion på ejendommen, der er 900 årssøer med smågrise op til 7,4 kg, i alt svarende til 209,8 DE. I forbindelse med godkendelsen sker der ingen ændring af dyreholdet, og det nuværende staldsystem forsætter uændret.

Den nuværende produktion har ikke tidligere været miljøgodkendt, men er nu omfattet af lov nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 11.

Holbæk Kommune offentliggjorde ansøgningsmaterialet i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 55 stk. 2 – 4 i perioden fra den 23. juni til den 21. juli 2014, på kommunens hjemmeside; <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/planportal.htm>.

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring den 3. november til 30 november 2016 hos ansøger, ansøgers konsulent samt de, der har anmodet om udkastet. Samtidig er udkastet til miljøgodkendelse sendt til naboer og andre berørte indenfor konsekvensområdet for lugt.

Der er indkommet 1 høringssvar. Høringssvaret er fra ansøger og er af redaktionel karakter og rettelserne er blevet, indarbejdet i godkendelsen.

3.1.2 Afgørelsen

Holbæk Kommune har 1. december 2016 meddelt miljøgodkendelse.

3.2 Anlæggets ejer- og driftsforhold

Ejer af Fredensgård er Dønnerup A/S, Sørningevej 5, 4450 Jyderup. Miljøgodkendelse gives til ejer der har CVR-nummer 20699140, og som er registreret på adressen. Staldene er pt. udlejet til Tybjerggård v/Susanne Jeppese, der driver so-produktionen. Besætningen på Fredensgård er i det centrale husdyrregister (CHR) opført med nummeret 11780.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften, der er ansvarlig for at overholde godkendelsen med vilkår. Dønnerup A/S ejer Fredensgård med Niels Lundsted som ansvarlige driftsleder. Kommunen vurderer Dønnerup A/S som den ansvarlige for at bedriften til enhver tid lever op til miljøgodkendelsen og de tilhørende vilkår.

Såfremt drifts-, ejer- eller lejerforhold ændres i godkendelsesperioden, er der stillet vilkår om, at det skal meddeles Holbæk Kommune. Efterfølgende vil kommunen vurdere, om det kan give anledning til at ændre vilkår eller udarbejde tillæg til godkendelsen.

3.3 Husdyrbrugets anlæg

3.2.1 Husdyrbrugets beliggenhed

Fredensgård ligger i landzone. Anlægget er beliggende syd for Jyderup og Mørkøv, ved Hørdal plantage. Nærmeste nabobeboelse, uden landbrugspligt, er Sørningevej 7, der ligger ca. 178 m øst for stalden. Nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt, er Sørningevej 6, der ligger ca. 117 m sydvest for stalden. Nærmeste samlede bebyggelse ligger ca. 450 m syd for Fredensgård i udkanten af landsbyen Brokøb. Nærmeste byzone er Jyderup, der ligger mere end 4 km nord for anlægget.

Nærmeste område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål og lign. er landsbyen Sørninge ca. 1.350 m øst for anlægget. Sommerhusområde ligger mere end 4 km fra anlægget.

Der er mere end 1.800 m til kommunegrænsen til Kalundborg, der er ikke fortaget høring af Kalundborg Kommune i forhold til anlæg.

Anlæggets placering i forhold til de generelle afstandskrav fremgår af tabel 1.

	Generelle afstandskrav (meter)	Konkret afstand (meter)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	mere end 100 m
Almene vandforsyningsanlæg	50	900 m Rønnekilde Vandværk
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	Ca. 200 m til sø mod vest
Offentlig vej og privat fællesvej	15	70 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25	mere end 4 km
Beboelse på samme ejendom	15	50 m

Naboskel	30	55 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	mere end 4 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	1.350 m
Nabobeboelse	50	117 m

Tabel 1: Generelle afstandskrav - jf. §§ 6 og 8 i husdyrgodkendelsesloven - samt konkrete afstande fra husdyrproduktionsanlæg.

Kommunes vurdering

Kommunen konstaterer af ejendommen overholder de generelle afstandskrav jævnfør tabel 1.

Husdyrgodkendelseslovens afstandskrav i § 20, om at begrænse gener for beboelsesområder, der ligger mindre end 300 m fra anlægget, er også overholdt.

3.2.2 Husdyrbruges landskabelig placering og planmæssige forhold

Anlægget omfatter samtlige driftsbygninger og opbevaringsanlæg. Anlægget er i kommuneplanen beliggende i landskabsområde 21, der er karakteriseret som åbent landbrugsland. Området karakteriseres ved at være stærkt kuperet og forholdsvist åbent landbrugsland af sammensat karakter. De mange bevoksede diger og skel, marker af en overskuelig størrelse samt skovene og de små bedriftsstørrelser bidrager til områdets karakteristika, og giver et varieret og sammensat landskab.

Fredensgård ligger i et åbent landbrugsland, og området bør bevares og forskånes for væsentlige ændringer. Det kan forventes, at flere landbrug vil overgå til hobbybrug. Der forventes ikke at være grundlag for et intensivt landbrug på nær enkelte steder længst mod nord.

Ifølge landskabsplanen i Kommuneplan 2013-2025, bør området kunne udvikle sig til et mere rekreativt landskab, og der kan i den forbindelse placeres nye anlæg. Området bør friholdes for større tekniske anlæg, og egentlig byudvikling bør ikke ske i dette område. Tiltag, der bygger videre på eksisterende landskabsudtryk kan tilføjes. Naturarealer i området bør øges i antal og sammenhæng.

Fredensgård ligger på Sørningevej 5. Det eksisterende staldanlæg og de øvrige driftsbygninger er placeret 45 m nord for ejendommens stuehus. Den eksisterende gyllebeholder og den eksisterende møddingsplads ligger 30-50 m nord for staldanlægget. Se oversigtskort i bilag 1.

Kommunens vurdering

Der er etableret beplantning omkring staldanlæg, gyllebeholder og siloer. Anlægget er beliggende i kuperet terræn, der falder ned mod Åmose Å, vest og syd for anlægget.

Fredensgård ligger forholdsvis højt, men da den ligger i et kupperet terræn med beplantning omkring størstedelen af anlægget, syner anlægget ikke markant i landskabet. Den samlede bygningsmasse fremstår harmonisk og tilsidesætter ikke landskabets karakteristika.

Der etableres ikke nye anlæg i forbindelse med godkendelsen. Anlægget forbliver samlet og kompakt.

3.2.3 Produktionens størrelse

Dyreholdets sammensætning og fordeling af dyr i de enkelte staldafsnit fremgår af tabel 2. Da der ikke sker ændringer i dyreholdet i forbindelse med godkendelsen, er nudrift lig ansøgt drift. Staldenes placering er vist i bilag 1.

Bygning Staldafsnit	Dyretype og vægt-	Nudrift/Ansøgt drift		
		Antal dyr	DE	Stipladser
Drægtighedsstald	Søer med smågrise til 7,4 kg	666	108,45	578
Løbestald	Søer med smågrise til 7,4 kg	234	38,10	208
Farestald	Søer med smågrise til 7,4 kg	900	63,25	216
I alt		900	209,8	900 (1002)

Tabel 2: Besætningssammensætning og fordeling af dyr i de enkelte staldafsnit.

Den tilladte produktion på Fredensgård er 900 årssøer med smågrise til 7,4 kg.

Ansøger oplyser, at der er flere stipladser i farestald i forhold til det faktiske antal dyr. Det skyldes, at der skal være plads til at stier kan vaskes og klargøres til det næste hold søer. Generelt er der flere stipladser end der er dyr, belægningen oftest på 90-95 %.

Kommunens vurdering

Miljøgodkendelsen er givet på grundlaget af de oplysninger om dyrehold og staldtyper som fremgår af tabel 2. Miljøpåvirkningen afhænger af dyresammensætning og fordeling på staldtype. Derfor fastsættes vilkår om antal dyr på stald ad gangen og vægtgrænser.

3.2.4 Husdyrbrugets bygningsanlæg

Der er ét stort staldanlæg. Stalden er inddelt i 3 afdelinger, hhv. løbe-, drægtigheds- og farestald samt en foderlade i den vestligste ende.

Drægtighedsstalden er indrettet med stier opdelt i lejearealer med dybstrøelse og fast gulv i gødeareal og drivgang. Der er 578 stipladser til drægtige søer.

Løbeafdelingen er indrettet til søer i bokse på delvis spaltegulv. Derudover er der 14 enkelt stier med dybstrøelse (sygestier) og 14 enkeltdyrsstier med fuldspalte. Stalden benyttes til løbesøer, og 4 ugers kontrolhold, flyttehold samt opsamling og sygestier. Der er 236 stipladser til løbesøer mv.

Farestierne er indrettet med delvist spaltegulv, og farestalden er sektioneret. Der er 216 stipladser til faresøer.

Der sker ingen udvidelse eller ændringer i det eksisterende staldsystem, i forbindelse med miljøgodkendelse af ejendommen. Godkendelsen af dyreholdet sker inden for rammerne af de eksisterende bygninger. Tagvand ledes til dræn.

En oversigt over ejendommens eksisterende bygninger fremgår af nedenstående tabel samt bilag 1.

Anvendelse	Størrelse i m ²	Antal stipladser	Gulvprofil	Ventilation
Stald:	3.540			
• Drægtighedsafdeling		578	Dybstrøelse og fastgulv	Naturlig ventilation 120 m ³ /s
• Løbeafdeling		208	Individuel opstaldning og delvis spaltegulv	Diffus undertryk 120 m ³ /s
• Fareafdeling		216	Løsdrift og delvis spalter	Diffus undertryk 350 m ³ /s
Foderlade	760			
Servicebygning	100			
I alt		900 (1002)		

Tabel 3: Oversigt over bygninger.

I afsnit 3.6 har kommunen foretaget en vurdering af staldindretningen samt opbevaringsanlæg i forhold til BAT.

Ventilationssystem.

Ventilationssystemet reguleres efter den aktuelle belægning. Der udføres en jævnlig rengøring (ved hvert holdskifte) og tilsyn af ventilationskanaler og ventilator, herved fjernes snavs mv. som kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der installeres trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest muligt forbrug af energi. Det er oplyst, at der er etableret alarm på ventilationssystemet ved strømsvigt og høje temperaturer i stalden. Nødventilation kan etableres manuelt.

Ventilationsprincippet i drægtighedsstalden er naturlig ventilation med indsugning i vægge gennem skråtstillede plader og afkast i kippen. Løbe- og farestalden ventileres via diffus ventilation, hvilket vil sige at luften trækkes ned gennem loftpladerne, og føres bort gennem luftafkast i tagfladen. Ventilationsafkast se på situationsplanen, bilag 1.

Lager til husdyrgødning

Anvendelse	Byggeår	m ² /m ³	Beholder-kontrol	Overdækning
Eksisterende gyllebeholder	1998	1.985	2009	Naturligt flydelag
Lejet gyllebeholder	1992	500 (1.500)	2009	Naturligt flydelag
Eksisterende møddingsplads	2004	260	-	Overdækning
Gyllekanaler	1998	470	-	-

Tabel 4: Oversigt over anlæg til lager af husdyrgødning.

Den eksisterende beholder er 4 meter dyb og er delvist nedgravet således, at den er 2 meter over terræn. Beholderen har en kapacitet på 1.985 m³. Overdækning på gyllebeholderen består af naturligt flydelag.

Samlet beholder kapacitet for flydende gødning er 1.985 m³ + 500 m³ + 470 m³ = 2.955 m³.

Møddingspladsen er fra 2004 med et areal på 260 m² og volumen på 350 m³. Der er muret væg på 3 sider, ca. 1 m høj og på den 4 side er der en randkant. Der er afløb til gylletanken. kapacitet, randkant og afløb.

Foderopbevaring og anlæg.

Der fremstilles foder af indkøbte og egne råvarer, som er placeret i foderladen i staldens vestligste ende.

I foderladen er opbevaringsanlægget opdelt med 10 plansiloer, 1 x 3 tons silo og 2 x 6 tons siloer

Rengøring

Al rengøringsvand ledes til gyllebeholder og udbringes med husdyrgødningen.

Kommunes samlede vurdering af husdyrbrugets bygningsanlæg

Kommunens vurderer, at anlæg og opbevaringsanlæg lever op til de gældende regler og er indrettet og drives hensigtsmæssigt i forhold til miljø og omgivelser. På den baggrund vurderer kommunen, at der ikke skal stilles vilkår vedrørende bygningsanlægget.

Management og indretning af anlægget er yderligere vurderet i afsnit 3.6 om bedste tilgængelig teknologi (BAT).

3.2.5 Gødningsproduktion og -håndtering

Fra produktion er den årlige gødningsproduktion opgjort i tabel 5. Husdyrbrugets anlæg til lager af husdyrgødning og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af tabel 4.

Gødning håndteres udelukkende som gylle i farestalden. I drægtigheds- og løbestalden er der både gylle og dybstrøelse. I drægtighedsstalden skræbes gødningen fra det faste gulv til en kanal, hvorfra det transporteres via udmugningssystem til møddingsplads. Gyllen fra de andre staldafsnit kommer til forbeholderen, hvorfra det pumpes til gylleholderen.

Tabel 5: Den årlige husdyrgødningsproduktion, udregnet på normtal¹.

Gødningstype	Gødningsmængde	
	m ³ pr. år	tons pr. år
Gylle ²	3.570	-
Dybstrøelse		387
Fast areal med afløb til gyllebeholder 390 m ³ , overfladevand.	203	
I alt til rådighed	3.773	387

Der er en opbevaringsaftale på 500 m³ på ejendommen Bennebovej, den tilhører Dønnerup.

Husdyrbrugets samlede opbevaringskapacitet for gylle er 2.485 m³.

Gylleproduktionen fra besætning er beregnet til 3.570 m³ årligt se ovenstående tabel. Hertil kommer 203 m³ regnvand fra fast plads. I alt tilledes der gyllebeholderen, ca. 3.773 m³ årligt. Ejendommens samlede opbevaringskapacitet af gylle m.v. er på den baggrund beregnet til 2.955 m³/ (3.773 m³/12 mdr.) = 9,4 mdr.

Dybstrøelse opbevares på møddingen, der har en kapacitet på 260 m², svarende til 350 m²

387 tons dybstrøelse svarer 387 x 1,7 m³ = 658 m³. Da 81 % af dybstrøelsen køres direkte ud er der en kapacitet på: 658 x 0,19 = 125 m³, svarende til 25 mdr.

Kommunes vurdering

Ifølge § 6 i Gødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes ejendommens opbevaringskapacitet på 9,4 måneder for gylle og 25 måneder for dybstrøelse, at være tilstrækkelig.

Kommunen vurderer, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler og vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

¹ Landbrugets Byggeblad 95.03-03 af d. 28.10.2009

² Bemærk for gylle, staldgødning og ajle er 1 ton = 1 m³. For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 m³ jævnfør landbrugets byggeblad nr. 95.03-03.

3.2.6 Ammoniakfordampning

Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres. Da dette er en godkendelse af et eksisterende dyrehold i eksisterende stalde, der ikke renoveres, er produktionen ikke omfattet af det generelle krav til reduktion af NH_3 fra stald og lager.

Reduktionen er dog i Husdyrgodkendesle.dk beregnet til -260 kg N/år, det skyldes, at det eksisterende staldsystem er bedre end referencesystemet.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk, viser at ammoniakfordampningen fra stald og lager er 3.120 kg NH_3 /år i ansøgt drift. Ammoniakemissionen er faldet fra 3.192 kg NH_3 /år.

Oversigt over ammoniak emissionen fra husdyrbruget i nudrift og ansøgt drift.

Total emission af ammoniak fra nudrift	3.191 kg N/år
Total emission af ammoniak fra det ansøgte projekt	3.120 kg N/år
Meremissionen ved det ansøgte projekt	-71 kg N/år

Meremissionen vil udgøre -71 kg N/år for ansøgt drift. Emissionen af ammoniak fra den ansøgte produktion er lavere end i nudriften.

Jf. husdyrgodkendelseslovens § 26, stk. 2 er nudriften det godkendte dyrehold fra 2002.

Ammoniakfordampningen fra stald og lager er beregnet til 3.120 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ / år.

Ammoniakemissionen er ændret ved at 81 % af dybstrøelsen fra drægtighedsstalden udbringes direkte fra stald.

Kommunens vurdering

For at opfylde kravet til ammoniakemission har kommunen fastsat vilkår om, at mindst 81 % af dyrstrøelsen skal udbringes direkte fra stald til mark.

3.2.6.1 Ammoniakpåvirkning og natur

Plantesamfund i naturområder kan være følsomme overfor luftbåret kvælstof (ammoniak). Øget tilførsel af ammoniak kan medføre tilstandsændringer, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en udvidelse af husdyrbrug vil der normalt ske en øget fordampning af ammoniak fra stald og lager samt fra udbringningsarealerne. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder. Dermed kan der være risiko for negativ påvirkning af væsentlige naturværdier.

I det følgende har kommunen foretaget en vurdering af, om naturområderne i nærheden af staldanlægget og opbevaringslager i det aktuelle projekt kan blive påvirket væsentligt som følge af øget kvælstoffordampning. Vurderingerne er foretaget med baggrund i beskyttelsesniveauerne beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Kategori 1-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder

Anlægget er ikke beliggende i eller nær ved internationale naturbeskyttelsesområder. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å, som ligger ca. 1,6 km sydvest for anlægget. Se bilag 3.

I husdyrgodkendelse.dk er foretaget en beregning, der viser at ammoniakafsætning til området er 0,0 kg N/ha/år.

På den baggrund vurderer kommunen, at afsætning af ammoniak fra produktionen til området ikke indebærer nogen risiko for en negativ påvirkning af Natura 2000-området eller udpegningsgrundlaget herfor.

Kategori 2-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder

Staldanlægget ligger ca. 1,8 km fra det nærmeste naturområde, der er omfattet af husdyrgodkendelseslovens kategori 2-natur. Beliggenheden af naturområdet fremgår af bilag 3.

I husdyrgodkendelse.dk er foretaget en beregning, der viser at ammoniakafsætning til området er 0,0 kg N/ha/år.

Afskæringskriteriet for kategori 2-natur er overholdt, kommunen vurderer, at afsætning af ammoniak fra produktionen til området ikke indebærer nogen risiko for en negativ påvirkning af nogen kategori 2-natur.

Kategori 3-natur og anden natur beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3

Efter naturbeskyttelseslovens § 3 er der forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af en række beskyttede naturtyper med en vis størrelse.

Der ligger en række naturområder (søer, mose og engarealer) omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller kategori 3-natur mindre end 1.000 meter fra anlægget. Naturområderne fremgår på bilag 3. Kommunen har foretaget en beregning af ammoniakafsætningen på naturområderne nærmest anlægget jf. tabel 6.

Tabel 6. Ammoniakafsætningen foretaget i husdyrgodkendelse til natur nærmest anlægget.

ObjektID	Naturtype	Mer-deposition, kg N/ha pr. år	Total deposition, kg N/ha pr. år
730487	Mose	-0,1	4,2
726363	Mose	-0,1	7,6
731126	Mose	0,0	2,0
725557	Mose	0,0	0,4
731356	Sø	0,0	1,8
	Potentiel ammoniakfølsom skov	0,0	2,5

For beskyttelsesniveauet til kategori 3-natur, glæder at der ikke må ske en merbelastning på over 1 kg N/ha/år. Som det fremgår af ovenstående tabel er beskyttelses niveau overholdt for kategori 3-natur overholdt. Det fremgår ligeledes at mer-depositionen til søen nord for ejendommen er 0,0 kg N /ha / år. Kommunen vurderer på den baggrund, at det ansøgte ikke vil medføre tilstandsændringer i kategori 3-natur eller natur beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Bilag IV-arter

Habitatdirektivets bilag IV beskriver, at der er en række dyre- og plantearter, der kræver skærpet beskyttelse. Der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for disse arter. Kommunen har fore-

taget en vurdering af hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde som følge af det ansøgte. Arter, der potentielt kan findes i Holbæk Kommune fremgår af tabel 16.

En stor del af de bilag IV-arter der findes i kommunen, findes primært ved de våde naturtyper.

Kommunens vurdering

Kommunen har i ovenstående vurderet, at ændringen af den ansøgte drift ikke vil medføre tilstandsændringer i de nærliggende naturområder omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. På den baggrund vurderer Holbæk Kommune, at projektet ikke vil føre til tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter.

3.2.7 Lugt

Lugtemissionen fra husdyrbrug stammer primært fra produktionsanlæggene. I Husdyrgodkendelsesloven findes i §§ 6 og 8 en række afstandskrav i relation til placering af stalde, møddinger m.v. Mange forhold kan influere på lugtemission fra produktionsanlæg, herunder f.eks. staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgraden, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystemet samt hygiejnen i stalden.

Ved vurdering af om der forekommer lugtgener fra husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor som udgangspunkt acceptere visse ulemper, der kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

De væsentligste lugtgener i forbindelse med svineproduktion forekommer i varme vindstille perioder, hvor ventilationsluft fra stalden giver anledning til lugt og i forbindelse med pumpning, omrøring og udkørsel af gylle.

Der er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen opsat 3 genekriterier i forhold til lugtemission fra husdyrproduktionens anlæg. I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstanden for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden er den minimumsafstand der skal være fra et anlæg til beboelse uden genekriteriet overskrides. Indeholdt i udregningen er blandt andet anlæggets beliggenhed, husdyrtype, data for fremherskende vindretning og hastighed mv.

Beregning af lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg beregnes i lugtenheder. Beregningerne er baseret på en maksimal staldbelægning på 900 årssøer.

I tabel 7 ses IT-ansøgningssystemets beregnede geneafstande samt den faktiske afstand for produktionen på Fredensgård til de 3 geneområder.

Tabel 7. Beregnet og faktisk geneafstande til beboelsesområder

Beboelsesområder	Beregnete geneafstand (m)	Faktisk afstand (m)
Geneområde I: Byzone og sommerhusområde	363	Mere end 4000
Geneområde II: Samlet bebyggelse i landzone	204	450
Geneområde III: Enkeltbeboelse i landzone	115	178
Konsekvensafstand	475	-

Konsekvensområdet er i henhold til FMK-modellen beregnet til 475 meter. Konsekvensområdet er et område, der er større end geneafstanden. Inden for konsekvensområdet har det erfaringsmæssigt vist sig, at lugt periodevis kan observeres. Uden for konsekvensområdet kan lugt kun undtagelsesvis være registrerbar, men aldrig til gene.

Kommunens vurdering

Kommune har vurderet, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til Fredensgård i forhold til at reducere lugtemissionen. Det fremgår af tabel 7 at, den faktiske afstand til både byzone, samlet bebyggelse og enkeltbeboelse er længere end den beregnede geneafstand. Altså er de i bekendtgørelsen opsatte beskyttelsesniveauer for lugt overholdt. På den baggrund vurderer kommunen, at anlægget ved normal drift, ikke vil være til væsentlig gene for de omkringboende.

Konsekvensområdet er i henhold til FMK-modellen beregnet til 475 meter. Inden for denne afstand vil der i perioder kunne registreres lugt fra produktionen, men kommunen vurderer, at lugten ikke vil være til større gene, end det man almindeligvis må acceptere i landzonen, der er arbejdsplads for landbruget.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelsen af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Holbæk Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg og ejendommen generelt med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Hvis der efter kommunes vurdering opstår lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, stilles der vilkår om, at kommunen kan meddele påbud om, at virksomheden for egen regning skal udarbejde og gennemfører et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne

Det er kommunens vurdering, at de opsatte vilkår for gyllehåndtering, rengøring, transport og udbringning vil medføre at lugtgenerne fra gyllehåndtering i bedst mulige omfang begrænses.

3.2.8 Støv

Der kan forekomme støv ved foderlevering, opbevaring og håndtering af halm og foder. Foderhåndteringen foregår dog kun indendørs og fodret bliver sneglet, hvilket reducerer støv væsentligt. Den daglige halmhåndtering foregår ligeledes indendørs.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at de støvende aktiviteter fra produktionsanlægget ikke vil give nogen gener for omkringboende til bedriften, da afstanden til nabobeboelse er forholdsvis stor.

3.2.9 Støjklider

De væsentlige støjklider fra husdyrbruget kommer fra tekniske installationer, fra ventilationsanlæg, gyllepumpe, kompressorer mv. Hovedparten af disse støjklider er placeret inde i bygningerne. Der kan derudover forekomme periodisk støj i forbindelse med gyllekørsel, transporter og markarbejde.

Der kan forekomme støj fra dyrene i forbindelse med pasning af dyrene, herunder almindelig støj fra den daglige pasning og fodring af grisene, også lør-, søn- og helligdage. Indblæsning af foder i fodersiloerne, vil også kunne give støj fra ejendommen. Dertil kommer, at der kan opstå støj ved udlevering af grise.

Ventilationsanlæg og fodringsanlæg er i konstant drift. Da foderanlægget er placeret indendørs, forventes det ikke at give støjgener udendørs. Ventilationen kan høres udendørs og den kører konstant. Ved renholdelse og vedligeholdelse af ventilationsanlægget vil driften være optimal, og unødigt støj undgås.

Tabel 8: Støj der kan forekomme fra husdyrbruget, med angivelse af tidspunkter

Type	Placering	Drifttid
Ventilationsanlæg	I kip	Hele døgnet.
Stalde og dyr	I stalene	Ca. kl. 4.00-18.00 alle dage.
Foderanlæg	Hjemmeblanderi placeret i foderlade.	Kører i hele døgnet. Det hele foregår indendørs med lukkede port.
Kørsel med maskiner	På hele ejendommen og på alle arealer	Hele døgnet i højsæsonerne.

Markarbejde vil være mest intenst periodevis i forår, sensommer og efterår. Størstedelen af markarbejdet f.eks. jordbearbejdning og såning sker i dagtimerne. Undtagelsesvis køres der på andre tider af døgnet f.eks. i forbindelse med planteværn og høst.

Kommunes vurdering

Holbæk Kommune vurderer, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser, idet afstanden til nabobeboelse er forholdsvis stor. Kommunen vurderer, at støjen fra vedværende støjklider ikke vil overstige de af miljøstyrelsen angivne maksimums grænser på 55 dB dag/ 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

Transport og markarbejdet kan forårsage, at de anbefalede grænseværdier for støj overskrides ganske kortvarigt, f.eks. når en traktor passere en naboejendom. Da dette vil være ganske kortvarigt vurderer kommunen, at dette ikke giver anledning til væsentlig gener.

Der er endvidere opsat vilkår om servicering og vedligehold af gårdens tekniske anlæg, der sikre at det tekniske anlæg ikke støjer unødigt. Kommunen stiller vilkår om, at driften af hus-

dyrbruget ikke må give anledning til væsentlige støjgener udenfor ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støjgeners væsentlighed tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

3.2.10 Transport

Transporten til og fra Fredensgård sker hovedsageligt via Skovvejen (rute 23) og Slagelsevej (rute 225) til Sørningevej 5, Fredensgård. Antallet af tunge transporter fremgår af tabel 9.

Tabel 9. Opgørelse af eksterne transporter til og fra anlægget på Fredensgård

Transporttype	Antal transporter pr. år.	Tidsrum
Udbringning af husdyrgødning	180 (læs af ca. 20 tons)	Normalt i hverdage - kan periodevis forekomme hele døgnet
Levering af foder	52	Normalt i hverdage inden for kl 8-16
Transport af korn	80	Normalt i hverdage inden for kl 8-16
Transport af halm	35	Normalt i hverdage kan forekomme hele døgnet
Køb af polte	26	Normalt i hverdage kan forekomme hele døgnet
Afhentning af døde dyr	52	Normalt i hverdage inden for kl 8-16
Udlevering af grise	52	Normalt i hverdage - kan forekomme hele døgnet
Diverse	52	Normalt i hverdage inden for kl 8-16
Antal transporter i alt pr. år	529	
Antal transporter i alt pr. dag	1,5	

Det fremgår af tabellen, at der på årsbasis er 529 transporter, hvilket svarer til 1,5 daglige transporter. Der sker ingen ændringer i forbindelse med godkendelsen. Kørsel af husdyrgødning til udbringningsarealerne vil være forholdsvis intensiv de relativt få dage der udbringes. Arealerne ligger noget spredt i mindre arealer syd for Skarresø, se bilag 2. Men arealerne ligger op til de arealer, som er bortforpagtede pt., og som der skal være gylle aftale med. Derfor ligger arealerne naturligt i forhold til ejendommens udbringningsarealer.

Udbringning af husdyrgødning på egne arealer sker uden transport i gennem byzone. Den øvrige transport vil være fordelt jævnt ud over året.

Kommunes vurdering af transport

I forbindelse med godkendelsen sker der ingen stigning i antallet af kørsler til og fra Fredensgård. Kørsel af husdyrgødning til udbringningsarealerne vil være forholdsvis intensiv i de relativt få dage om året, der udbringes. Der er opsat vilkår for at begrænse generne mest muligt. For at minimere generne er der stillet vilkår om, at transport med gylle skal ske således, at spild forhindres eller opsamles hurtigt.

Det er kommunens vurdering, at omfanget af transporter ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Det er kommunens vurdering, at de eventuelle gener, der kan opstå i forbindelse med eksterne transporter, er mindsket og imødegået med betingelserne fastsat i vilkårene.

3.2.11 Lys

Der vil ved normal daglig drift ikke være projektører på ejendommen.

Der er opsat lys ved indgangen og i forbindelse med udleveringsrum. Da der er tale om en svi-nestald, vil der alene være lys i staldene inden for arbejdstid kl. 04.00 – 18.00, ved ind og ud-levering af grise kan der dog forekomme lys næsten hele døgnet.

Der er langt til nærmeste nabo og lyset ved udleveringsrampen menes ikke at være til gene for naboer. Lys fra stalden vil kunne ses ved forbikørsel.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at lyset fra staldanlægget ikke vil give anledning til gener for naboer eller landskabelige værdier. Arbejdsbelysningen bør endvidere kun anvendes, når der er behov for det, så der ikke bruges unødigt energi.

Da det vurderes, at lyset ikke vil være til gene, stilles der ikke vilkår i forhold til lys fra ejendommen.

3.2.12 Fluer og skadedyr

Den mest almindelige gene fra skadedyr er fluegener, som ofte resulterer i naboklager, men rotter og mus kan også udgøre en væsentlig gene.

Fluer

Forebyggelse af flueplage kræver god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester. Dette bør være det primære for at undgå masseforekomst af fluer i stalde, mens forskellige former for aktiv bekæmpelse kan bruges som et supplement, hvor det kan være vanskeligt at forebygge.

Der benyttes rovfluer fra firmaet Mortalin til bekæmpelse af staldfluerne, og effekten er dokumenteret gennem adskillige år. Rovfluerne lever under spalterne, og deres larver parasitterer staldfluernes larver, således at formeringen reduceres væsentligt.

Rotter

Foderet er opbevaret i tætte siloer, hvor det ikke er muligt for skadedyr at komme ind. Foderet bliver leveret i korngrav og derfra med snegl til råvaresiloer. Mineraler leveres i bigbags og

placeres direkte i slag. Færdigblandet foder med snegl til færdigvaresiloer og derfra med fodringssystemet ud i staldene. Der er ikke udendørs fodersiloer. Foderladen rengøres jævnligt.

Der sørges for at der ikke er uhygiejniske forhold ved de døde dyr, og de vil være overdækket, hvis ikke de bliver afhentet indenfor den nærmeste fremtid. Hvis der er blod eller lign. vil dette blive fjernet når de døde dyr er blevet afhentet.

Der er lavet en aftale med firmaet ”Mortalin” om rottebekæmpelse. Firmaet har opstillet rottekasser på ejendommen. Rottekasserne tilses ca. 5 gange årligt efter behov.

Kommunes vurdering

Opformering af fluer kan i vidt omfang forebygges ved hyppig rengøring og renholdelse af husdyrbruget anlæg og udendørsarealer. Der stilles vilkår om at staldareal og det øvrige anlæg skal holdes rengjort og ryddeligt, således der ikke er unødigt opformering af fluer jævnfør vilkår.

Kommunen stiller vilkår om, at hvis der opstår gener for omgivelserne ved opformering af fluer og skadedyr, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratorium.

Retningslinjer/vejledninger fra Skadedyrslaboratorium findes her [Retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr](#) og [vejledning om rottebekæmpelse](#). Kemiske midler til bekæmpelse af rotter må kun foretages af autoriserede personer eller deres ansatte.

Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste samt med overholdelse af ovenstående vilkår, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

3.2.13 Ressourceforbrug

3.2.13.1 Energiforbrug

Ejendommens energiforbrug er det samme før og efter udvidelsen, og er vist i tabel 10.

Tabel 10: Husdyrbrugets ressourceforbrug

Ressource	Forbrug	Opbevaring
Elforbrug, kWh	Ca. 250.000 kWh	-
Fyringsolie til stald	Ca. 9.200 l	Olietank er placeret ved servicebygning
Dieselolie (traktorer mv.), l	0 liter	Markdriften foregår fra anden ejendom

Der er opgivet et el forbruget på ca. 250.000 kWh for den eksisterende produktion. Dette ligger noget over normal, der er 157.000 kWh/år. Det nuværende forbrug ligger dermed ca. 60 % over normtallet for tilsvarende produktion. Ansøger oplyser at årsagen til at el forbruget ligger 60 % over normen, er at der er korntørringsanlæg i forbindelse med de to store siloer.

Der dyrkes ca. 80,8 ha, men driften foregår fra en anden ejendom.

Fyringsolie opbevares i en 1.800 liters tank fra 1999 i servicebygningen placeret på fast bund uden afløb.

Virksomheden vil til stadighed tilstræbe at mindske energiforbruget. Det kan bl.a. gøres ved jævnligt at rengøre og tjekke energiforbrugene anlæg – fx ventilationsanlæg.

Kommunes vurdering

Energiforbruget skal løbende følges, og forbruget skal til stadighed søges minimeret. Holbæk Kommune vurderer, at husdyrbruges energiforbrug ligger 60 % over normtallet for tilsvarende produktion inden for normen i forhold til husdyrbrugets type og størrelse.

Kommunen stiller vilkår om månedsvise aflæsning af elforbrug. For at minimere ressourceforbruget stiller kommunen vilkår til drift, vedligehold og servicering af anlægget. Der stilles vilkår om, at hvis el-forbruget ved fremtidige tilsyn viser sig at ligge over 10 % af det beregnede normforbrug, så kan kommunen kræve en redegørelse og en handlingsplan til nedbringelse af forbruget.

Kommunens vurdering af energiforbruget i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.

Kommunen vurderer, at håndtering og opbevaring af olie m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler og kommunes regulativ for erhvervsaffald samt fastsatte vilkår overholdes.

3.2.13.2 Vand

Vandforbruget på husdyrbruget fremgår af tabel 11.

Tabel 11: Husdyrbrugets vandforbrug

Anvendelse	Forbrug (m ³)
Vandforbrug til drikkevand (normtal)	4.401
Drikkevandsspild (normtal)	0
Vand til rengøring (normtal)	306
Husholdning (normtal)	170
Samlet vandforbrug normtal	4.877
Vandforbrug oplyst af ansøger	5.300

Det aktuelle vandforbrug ligger lidt over normtallet for tilsvarende husdyrproduktion. Produktionens vandforbrug er i normtal opgjort til 4.877 m³. Det reelle forbrug er opgjort til 5.300 m³vand. Husdyrbrugets vandforbrug ligger ca. 8 % over normen.

Husdyrbrugets vandforbrug vil variere med årstiderne, således at der bruges større mængder vand i sommerhalvåret hvor dyrene har større behov for drikkevand.

Ansøger foretager en række foranstaltninger for at nedbringe vandforbruget. Dette er beskrevet i afsnittet vedrørende BAT.

Vand leveres fra Skillingested Vandværk. Der er ikke bimåler på stuehuset.

Kommunens vurdering

For at kunne detektere eventuelt utilsigtet vandspild og eventuelle brud på rørsystemer, stiller kommunen vilkår, om at vandforbruges aflæses hver måned.

Kommunen vurderer, at der ikke er at unødvendigt ressourceforbrug af vand i forbindelse med husdyrbrugets produktion. Der skal som det øvrige ressourceforbrug, tilstræbes at løbende implementeres besparende foranstaltninger i driften.

Kommunens vurdering af vandforbruget i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.

3.2.13.3 Foderforbrug

Der fremstilles foder af indkøbte og egne råvarer, som er placeret i foderladen i staldens vestlige ende. Alt foder udfodres som tørfoder. Tabel 12 viser hvad der årligt anvendes til foderfremstilling.

Sofoder: Korn formales og iblandes mineraler, soja, og fedt mv.

Smågrise foder i farestalden: Korn formales og iblandes smågrisekoncentrat og fiskemel mv.

Tabel 12: Oversigt over foder forbrug og opbevaring

Fodertype	Forbrug, kg	Opbevaring
Sojaskrå	200	Foderlade
Korn	1.000	Foderlade
Mineralblanding	40	I sække
Smågrisekoncentrat	10	Silo i foderlade
Fedt	15	Foderlade
Fiskemel	1	Foderlade

Det årlige foderforbrug er anslået til at være ca. 1.266 tons. Der indkøbes tilskudsfoder løbende fra grovvareselskab, som opbevares i foderlade. Placering af foderopbevaringsanlæg fremgår af bilag 1.

Kommunens vurdering

Kommune vurderer, at foderopbevaringen vil ske på en miljømæssig forsvarlig måde, samt at opbevaringen ikke giver anledning til opformering af skadedyr, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Kommunens vurdering af foder i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.

3.2.14 Såsæd, handelsgødning, kemikalier og pesticider

Der opbevares ikke pesticider, olie og øvrige kemikalier på ejendommen, da al markdrift bliver drevet fra anden ejendom.

Da markdriften drives fra anden ejendom, er der ikke indkøb og opbevaring af såsæd og hande-
delsgødning på Fredensgård.

Kommunes vurdering

Det er kommunens vurdering at ressourceforbrug, på ejendommen stemmer godt overens med den aktuelle produktion.

Da der ikke anvendes eller opbevares kemikalier på ejendommen, stilles ikke vilkår til håndte-
ring af disse. Der gøres dog opmærksom på, at hvis det skulle blive aktuelt at håndtere olie- og
kemikalieholdige produkter på ejendommen skal Holbæk Kommunes affaldsregulativ samt
generellovgivning overholdes.

3.2.15 Afledning af spildevand og tagvand

Som det fremgår af tabel 13 ledes spildevand fra vask af stalde til gyllebeholder. Drikkevands-
spild og vaskevand fra stalde ledes til gyllebeholderen, og dette er medregnet som normalt i
gødningsberegningen.

Tabel 13: Opgørelse af produktionens afledning af spildevand

Type	Spildevand (m ³)	Ledes til
Drikkevandsspild og vaskevand fra stalde	306	Gyllebeholder
Vand til øvrige bolig og toilet i servicerum	170	Septictank og herfra til ned- sivningsanlæg
Regnvand fra tage og befæstede arealer	3.220	Afledes til markdræn

Bundfældningstanken er tilmeldt den kommunale tømningssordning. Der vil ikke være nogen
merudledning af sanitært spildevand, som følge af godkendelsen.

Overfladevand fra møddingspladsen ledes til gyllebeholderen.

Regnvand fra tage og befæstede arealer føres til markdræn.

Kommunes vurdering

Kommunen vurderer, at spildevand fra produktionen herunder vaskevand ikke vil give anled-
ning til væsentlig forurening, samt kapaciteten i gyllebeholder er tilstrækkelig til at rumme de
angivne mængder spildevand fra produktionen ved den ansøgte drift.

I forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrholdet vil der ikke ske ændringer eller merud-
ledning af sanitet og husholdningsspildevand. Der sker ikke ændringer i forholdene omkring
udledning af tagvand.

3.2.16 Affald

Der produceres forskellige affaldstyper på ejendommen. I tabel 14 se en oversigt over husdyr-
bruket affald. Hovedparten af affaldet vil være papir, pap og anden emballagerest. Alt affald
fra produktionen sorteres og leveres til modtageplads for erhvervsaffald. Husholdningsaffald
afhentes af den kommunale renovationsordning.

Tabel 14: Oversigt over husdyrbrugets affald

Affaldstype	Mængder pr. år	Opbevaring på husdyrbruget	Transportør/Modtager
Animalsk affald	max. 24 ton	Fast areal med kadaverkappe.	DAKA
Papir, pap og plastik	1.500 kg	Container i laden	Kommunal genbrugsplads
Olie- og kemikalieaffald	0	-	-
Medicinrester	1 spand	I medicinskab	Kommunal genbrugsplads
Metal	5 ton	Fjernes løbende	Produkthandler
Tomme spraydåser	50 kg	Container i laden	Kommunal genbrugsplads

Der forekommer ikke olie- og kemikalieaffald på ejendommen, da al markdrift bliver drevet fra anden ejendom.

Ved en produktion på 900 søer er der en dødelighed på ca. 10 % -15 %, dette vil maksimalt svare til 135 døde søer. Med en gns. vægt på 180 kg, svarer det 24.300 kg døde søer. Store døde dyr opbevares på fast areal (betonspalter) med kadaverkap. Små døde dyr opbevares i container. Døde dyr afhentes af DAKA og normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke det er op til weekend eller helligdag. Afhentningstidspunktet vil normalvis være indenfor en normal arbejdsdag.

Døde dyr opbevares på spalter og overdækkes med kadaverdække. Døde dyr afhentes af DAKA en gang om ugen eller efter behov.

Kommunens vurdering

Holbæk Kommune vurderer, at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af døde dyr og affald m.v. sker på en miljømæssig forsvarlig måde. For at undgå uhygiejniske forhold, stilles vilkår om at døde dyr skal bestilles afhentet senest 24 timer efter konstatering af dødsfald. Der stilles vilkår om at bortskaffelse af affald til rette modtager skal dokumenteres over for kommunen.

Der gøres opmærksom på at der ikke må foretages afbrænding af affald på ejendommen, undtagelser for dette fremgår af kommunens regulativ for afbrænding af haveaffald.

Kommunen gør også opmærksom på, at såfremt der forekommer farligt affald på ejendommen, skal spildolie opbevares i beholdere, der er egnede til opbevaring og transport af det pågældende affald. Beholderne skal oplagres på et fast, ikke permeabelt underlag med opkant og uden afløb til kloak. Oplagspladsen skal være under tag, og være indrettet således, at hele spildet kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde farlige affald. Endvidere er der krav om, at farligt affald højst må oplagres et år på virksomheden (jævnfør Holbæk Kommunes Regulativ for erhvervsaffald).

3.3 Bedriftens udbringningsarealer

Dønnerup A/S, driver og ejer 80,8 ha. Dønnerup A/S ejer væsentlig flere arealer, som pt. er bortforpagtede, og drives under andre cvr-numre. Der skal indgås gylleaftale med andre bedrifter om afsætning af husdyrgødning svarende til 108 DE fordelt på både dybstrøelse og gylle.

Aftalearealerne kræver særskilt miljøgodkendelse efter husdyrgodkendelseslovens § 16.

Da en del af udbringningsarealet er beliggende i Kalundborg Kommune, er der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21 indhentet udtalelse fra Kalundborg Kommune. I den forbindelse er der ikke stillet vilkår for brug af arealerne.

Bedriftens udbringningsarealer ligger spredt i mindre arealer syd for Skarresø. Der hører i alt 80,8 ha til produktionen.

Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af bilag 2.

Alle arealer er registreret som drænet. Udbringningsarealerne er fordelt således af ud af de 80,8 ha ligger 56 ha i nitratklasse 0, 13 ha i nitratklasse 1 og 11,8 ha i nitratklasse 3. Alle arealerne er beliggende fosforklasse 0, undtagen 2 ha, der er beliggende i fosforklasse 2. Ingen af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde.

Der er indgået gylleaftaler med de forpagtere, der ligger op til arealer, som pt. er bortforpagtet. Derfor ligger arealerne naturligt i forhold til ejendommens udspretningsarealer. Nedenfor er en oversigt over modtager af gylle.

Aftager:	DE i alt	Krav om godkendelse
Peter Mejnertsen, Skimmedevej 20 4390 Vipperød	108 DE	Ja

3.3.2 Harmoniareal

Af de generelle miljøregler i gødningsbekendtgørelsen fremgår det, hvor mange ha et husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning. Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugstype og driftsform, og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 1,4 DE pr ha.

Da der er arealer i nitratklasser 1 og 3, hvor beskyttelsesniveauet, begrænser mængden af nitrat der må komme ud på arealerne, har ansøger valgt at bringe mindre nitrat ud pr. areal.

Der produceres en gødningsmængde svarende til 209,8 DE på ejendommen. Husdyrbruget har 80,8 ha udbringningsarealer til rådighed. Da dette ikke er tilstrækkeligt er der indgået gylleaftaler på tredjemandsarealer.

Der er indgået gylleaftaler for 89,7 DE, det betyder at der til udbringning på egne arealer er 102 DE. Der vil således blive bragt husdyrgødning ud på egne arealer svarende til 1,26 DE.

Kommunes vurdering

Kommunen vurderer, at harmonikravet i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 1,26 DE pr ha efter godkendelsen, hvilket er inden for det tilladte.

3.3.3 Ændringer af udbringningsarealer

Såfremt der ønskes ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og figurer - skal dette anmeldes til Holbæk Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Kommunen skal så inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 12 eller § 16 i husdyrgodkendelsesloven.

3.3.4 Sædskifte

Ansøgers egne arealer drives primært med avl af kornafgrøder. I ansøgningen er angivet, at gårdens arealer drives med standardsædskifte for svineproduktioner på lerblandet sandjord, det såkaldte S4 sædskifte. Dette sædskifte er valgt for alle arealerne, og er et referencesædskifte.

I ansøgningsskemaet er angivet, at alle udbringningsarealerne er drænet og ikke vandes.

Det valgte sædskifte har et udvaskningsindeks på 98 jævnfør notat om standardsædskifter og referencesædskifter³.

Kommunes vurdering

Det vurderes, at det ønskede sædskifte kan efterleves på husdyrbruget, og at det passer til ejendommens husdyrproduktion og jordtype.

Kommunen vurderer, at der ikke skal stilles vilkår om anvendelse af sædskifte.

---

³ Standardsædskifter og referencesædskifter, notat 8. februar 2012, Miljøstyrelsen.

3.3.5 Husdyrgødning, gødskning og gødningshåndtering

Nedenstående tabel viser den årlige produktion af husdyrgødning på ejendommen i det ansøgte projekt samt modtaget og afsat husdyrgødning. I de følgende afsnit redegøres nærmere for håndtering af gødning samt de miljømæssige konsekvenser ved udbringning.

Tabel 16: Produceret og fraført husdyrgødningen, samt indhold af kvælstof og fosfor.

Gødningstype	DE	Kvælstofindhold (kg)	Fosforindhold (kg)
<u>Svinegylle</u>			
Producers	174,00	16.279	4.104
Fraføres	72,00	6.618	1.662
<u>Dybstrøelse</u>			
Producers	35,78	3.172	954
Fraføres	35,78	3.072	912
I alt til udbringning Svinegylle	102,0	9.761	2.483

Der produceres gylle, fastgødning og dybstrøelse på ejendommen. Alt dybstrøelse og en del af gyllen afsættes via gødningsaftaler. Husdyrgødning fra produktionen svarende til 102 DE og 9.761 kg N og 2.483 kg P indgår i miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering af udbringning af husdyrgødning i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.

Det vil altid påhvile den, der driver et givent areal at sørge for, at eventuelle vilkår i arealgodkendelsen bliver overholdt. I praksis vil det ofte være leverandøren af husdyrgødningen, der står for selve udbringningen

Kommunes vurdering

Der stilles vilkår om at der årligt maksimalt må udbringes 9.761 kg N og 2.483 kg P, svarende til 102 DE og et dyretryk på 1,26 DE/ha/år. Der er ikke fastsat yderligere restriktioner for gødskning af arealerne. Modtager bedriften anden organisk gødning eller ændres besætnings-sammensætningen skal det meddeles til kommunen. Kommunen vil efterfølgende tage stilling til om dette medfører ændringer eller tillæg til godkendelsen.

I ansøgningen er der ikke anført modtagelse af anden organisk gødning som f.eks. slam, hvorfor der er stillet vilkår om at tilførsel af spildevandsslam og anden organisk materiale, skal vurderes af kommunen inden det udbringes.

3.3.6 Lugt, støv- og støjgener fra udbringningsarealerne

Der kan lokalt forekomme gener som følge af husdyrbrugets markdrift. Som følge af godkendelsen sker der ingen ændringer af dyreholdet. Der kan forekomme støvgener i forbindelse med høst, samt når der presses halm og lignende. Der kan være støjafgivelse fra maskinerne i forbindelse med markdriften, og det kan ikke udelukkes at dette lokalt kan opleves som generende. Ovenstående gener forekommer typisk i relativt afgrænsede perioder.

Håndtering af gylle vil ofte give lugtgener specielt for naboer, der bor tæt ved arealerne. Lugtgener er i den forbindelse meget svære at undgå, men bør i videst muligt omfang begrænses.

Husdyrgødning udbringes på markerne periodevis i forår og efterår. Der vil for naboer ofte være lugtgener forbundet med omrøring og udbringningen af husdyrgødning.

Kommunes vurdering

Gylle skal så vidt muligt udbringes i overskyet, køligt og fugtigt vejr, herved afgives ikke unødigt megen ammoniak og lugt, og den nedbringes hurtigere til rodzonen. Når der slangeudlægges på bar jord, harves eller pløjes marken straks efter endt udbringning.

Det er kommunens vurdering, at påvirkninger og generne i forbindelse med markdriften og gødnings-udbringning, begrænses i størst mulig grad, med de tiltag og vilkår stillet i relation til udbringningsarealerne.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde. Beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Holbæk Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler, praksis for godt landmandskab, reglerne i gødningsbekendtgørelsen samt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

3.3.7 Ammoniaktab fra udbringning af husdyrgødning - Natur

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en ammoniakfordampning. En stor del af denne ammoniak afsættes på vegetationen på nærliggende arealer. Ammoniak, der deponeres fra luften (ammoniakdeposition), tilfører derfor nærliggende arealer kvælstof, som for mange sårbare naturtyper er det begrænsende næringsstof. Ekstra kvælstof kan selv i begrænsede mængder betyde en væsentlig negativ påvirkning af naturtyper.

I forhold til at vurdere ammoniakfordampning fra udbringningsarealer har kommunen ikke modeller til rådighed, hvor man kan foretage egentlige fladekildeberegninger af udbringningsarealernes påvirkning af naboarealer. I søer og vandløb afsættes generelt mindre ammoniak fra luften, idet søer og vandløb har en lille overflade med lille ruhed.

Ved tilførsel på over 1 kg N/ha/år kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme påvirkning af et naturområde, DMU⁴. I henhold til Wiki-vejledningen vil der ved afstande mellem udbringningsarealet og naturområdet på over 100 meter, sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha. Kun i tilfælde med "worst case", udbringning husdyrgødning uden nedbringning på et udbringningsareal over 100 ha, vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. Ved udbringning af svinegylle, som der er ansøgt om i denne godkendelse, og afgasset gylle vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter. Hvis gyllen nedbringes hurtigt, nedfældes eller der anvendes forsuret gylle er påvirkningen selv tæt på naturområder langt under 1 kg N/ha.

---

⁴ DMU's notat om modeller for ammoniakbelastning fra enkelte kilder.

[http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=DMU om modeller for ammoniakbelastning fra enkelte kilder.pdf](http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=DMU%20om%20modeller%20for%20ammoniakbelastning%20fra%20enkelte%20kilder.pdf)

Der er især tre forhold, der gør sig gældende i den konkrete vurdering af udbringningsarealer-nes påvirkning af naturtyper jf. bufferzoner rapporten⁵:

- afstand mellem udbringningsareal og naturområde
- husdyrgødningstype og udbringningsteknologi
- udbringningsarealets størrelse.

I ansøgningen er det gennemsnitlige dyretryk på udbringningsarealerne 1,26 DE/ha. I nedenstående vurderer kommunen påvirkning af ændringen i det gennemsnitlige dyretryk på nærtliggende natur. Der udbringes kun svinegylle på udbringningsarealerne, idet alt dybstrøelse og fastgødning fraføres ejendommen.

Kategori 1-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder

Udbringningsarealerne ligger ikke i eller nær ved internationale naturbeskyttelsesområder. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 156 Store Åmose, Skarre Sø og Bregninge Å. Området ligger ca. 50 meter vest for udbringningsareal nr. 242-0.

Det vurderes, at ammoniakfordampning fra udbringningen af husdyrgødningen ikke vil udgøre en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af kategori 1-natur på grund af afstanden.

Kategori 2-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder

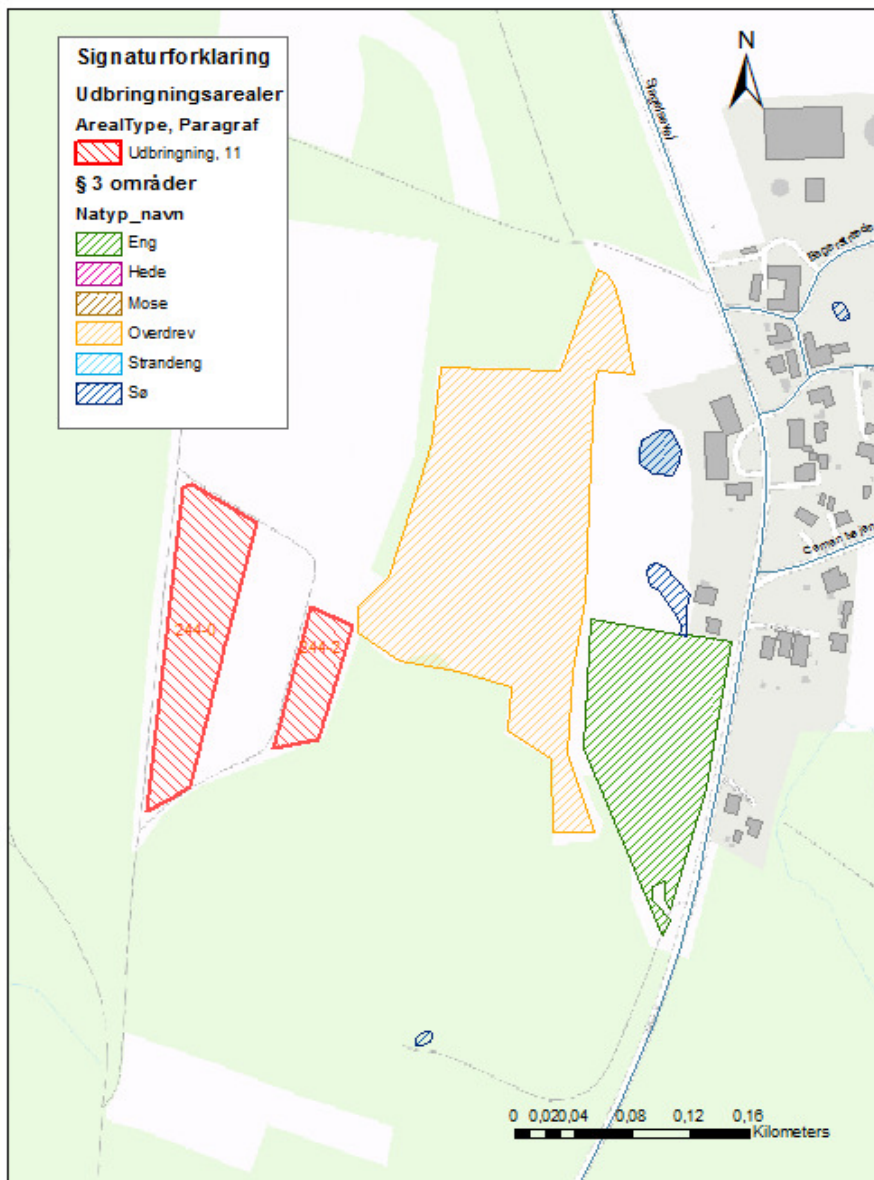
Udbringningsareal nr. 233-0 ligger ca. 6 meter fra et overdrev omfattet af kategori 2. Arealet har størrelse på ca. 1,3 ha og ligger ikke i sammenhæng med andre af ejendommens udbringningsarealer. Grundet udbringningsarealets beskeden størrelse og udbringningsarealet ikke har en direkte kontaktflade vurderer vi, at ammoniakfordampning fra udbringningen af husdyrgødningen ikke vil udgøre en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af overdrevet omfattet af kategori 2.

Udbringningsareal nr. 244-2 grænser op til et overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, se kort. Idet overdrevet er 3,2 ha vurderer kommunen, at det er omfattet af kategori 2-natur. Som det fremgår af kort 1 har udbringningsarealet en meget lille kontaktflade med overdrevet. Udbringningsareal er ca. 0,3 ha. Grundet udbringningsarealets beskeden størrelse og udbringningsarealets lille kontaktflade med overdrevet vurderer vi, at ammoniakfordampning fra udbringningen af husdyrgødningen ikke vil udgøre en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af overdrevet omfattet af kategori 2.

---

⁵ Bilag 10 til arbejdsgruppens rapport om Bufferzoner, 2004.

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning%20-%20Vurdering&File=Bilag_bufferzoner rapport_310304_endelig.pdf

Kort 1. Overdrev ved udbringningsareal nr. 244-2.

Kategori 3-natur

Som det fremgår af nedenstående tabel ligger flere af udbringningsarealerne ved naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, flere af disse naturtyper er også omfattet af kategori 3-natur jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Tabel 16. Oversigt og vurdering af ændringen af driften for de udbringningsarealer beliggende nær naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelsesloven og/eller kategori 3-natur (Arealer beliggende mere end 10 meter fra naturarealer er ikke medtaget, idet der kun inden for de nærmeste 10 meter fra et udbringningsareal kan være en mer-afsætning på over 1 kg ved udbringning af svinegylle).

Nr.	Natur beliggende ved arealet	Vurdering af ammoniakfordampningen fra udbringningsarealerne
6-1	Grænser op til mose om-	Udbringningsarealet har en beskedne størrelse på ca. 3,4 ha og ligger

Nr.	Natur beliggende ved arealet	Vurdering af ammoniakfordampningen fra udbringningsarealerne
	fattet af kategori 3-natur og naturbeskyttelseslovens § 3.	ikke i direkte sammenhæng med andre af bedriftens arealer. Kontaktfalden mellem arealet og mosen er begrænset til ca. 10 meter, bilag 4. På den baggrund vurderer vi, at ændringen i driften af arealet ikke vil medføre tilstandsændringer i mosen.
242-0	Ca. 7 meter nord for udbringningsarealet er der registeret eng, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Direkte syd for udbringningsarealet er en mose, som er omfattet af kategori 3-natur samt naturbeskyttelseslovens § 3.	<p>Udbringningsarealet er ca. på 0,6 ha. Grundet arealets beskedne størrelse og der er 7 meter til engen nord for udbringningsarealet vurderer vi, at ændringen i driften ikke vil medføre tilstandsændringer i engen.</p> <p>Udbringningsarealets beliggenhed i forhold til mosen fremgår af bilag 4. Naturstyrelsen har i maj 2013 besøgt mosen syd for arealet. Mosen er domineret af kær-star og lyse-siv. Naturtilstanden er estimeret til moderat. Grundet arealets beskedne størrelse vurderer vi, at ændringen i driften ikke vil medføre tilstandsændringer i engen.</p>
216-0	Grænser op til Præstemose, som er omfattet af kategori 3-natur og en sø. Begge er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.	Udbringningsarealet er ca. på 0,6 ha. Arealet ligger ikke i umiddelbar forbindelse med andre af bedriftens udbringningsarealer. Vi vurderer på den baggrund at, ændringen i driften af arealet ikke vil medføre tilstandsændringer i mosen eller søen.
213-0	Grænser op til Præstemose, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.	Udbringningsarealet er ca. på 1,7 ha. Arealet ligger ikke i umiddelbar forbindelse med andre af bedriftens udbringningsarealer. Vi vurderer på den baggrund at, ændringen i driften af arealet ikke vil medføre tilstandsændringer i mosen.
201-1	Grænser op til vandhul/eng beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.	Udbringningsareal nr. 201-1 ligger sammen areal nr. 201-4. Tilsammen udgør de ca. 2,7 ha se bilag 4. Idet udbringningsarealerne udgør en beskedent størrelse, vurderer vi at ændringen i driften ikke vil medføre tilstandsændringer i engen.
1-3 og 303	Grænser op til registeret eng	Udbringningsarealerne 1-3 og 303 ligger sammen og udgør i alt ca. 8 ha se bilag 4. Vestsjællands Amt har i 1993 registeret området, som kultur eng. På baggrund af dette samt arealets bekendte størrelse, vurderer vi at ændringen i driften ikke vil medføre tilstandsændringer i engen.
19-0	Grænser op til eng, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Udbringningsarealet udgør ca. 5,2 ha. Arealet ligger tæt ved udbringningsareal 19-1 bilag 4. Tilsammen udgør arealerne udgør de ca. 7 ha. I det udbringningsarealerne udgør en beskedent størrelse, vurderer vi at ændringen i driften ikke vil medføre tilstandsændringer i engen.

Som det fremgår af ovenstående vil ammoniakemissionen fra driften ikke medføre tilstandsændringer i enge, overdrev eller moser beliggende ved udbringningsarealerne.

Følgende udbringningsarealer er beliggende i områder udpeget til potentiel ammoniakfølsom skov, se også bilag 4:

233-0, 242-0, 244-0, 225-0, 224-1, 224-0, 225-0, 224-0, 224-1, 216-0, 214-1, 213-0, 212-0, 212-3, 210-0, 211-1, 211-0, 201-1, 201-4, 202-1, 202-9, 202-4, 204-2 og 203-1. Kommunen har for samtlige af disse udbringningsarealer gennemgået de Høje målebordsblade (1842-1899) og Lave målebordsblade (1901-1987), hvoraf det fremgår at der ikke har været skov på arealerne. Ved gennemgang af luftfoto for de sidste 8 år fremgår det ligeledes, at der ikke er skov på arealerne. Kommunen vurderer på den baggrund, at der ikke er ammoniak følsom skov på udbringningsarealerne.

Udbringningsarealer 229-0, 229-1, 24,2, 103-0, 115-1 og 403 og flere af ovenstående arealer grænser op til potentielle ammoniak følsomme skove. I skovrande afsættes ekstra meget ammoniak – op til 40 kg N/ha/år yderst i randen⁶. Ekstra tilførsel på maksimalt op til 1 kg N/ha/år, som følge af udbringning af svinegylle på et naboareal, udgør derfor kun en lille del af den totale ammoniakafsætning i de yderste 10 meter af skoven.

Vi vurderer derfor, at de potentielle ammoniakfølsomme skove ikke i væsentlig grad påvirkes negativt af udbringning af svinegylle på udbringningsarealerne.

På og ved flere af udbringningsarealerne er der registeret vandhuller eller søer. Inden for en radius af 100 meter fra udbringningsarealerne findes der ikke nogen kvælstofbegrænsede søer. Kommunen vurderer derfor, at alle søerne er fosforbegrænsede og er derfor ikke særligt følsomme overfor deposition af atmosfærisk kvælstof.

Det vurderes, at der ikke skal stilles skærpede vilkår til emissionen af ammoniak fra udbringningen af husdyrgødning, idet søerne ikke er kvælstofbegrænsede.

Omkring beskyttede søer er der generelle regler, som beskytter mod overfladeafstrømning. Dels er der krav om bræmme/randzone rundt om søerne, dels må der ikke udbringes husdyrgødning på jordoverfladen tættere end 20 meter til søerne, når der er hældning over 6 grader. Kommunen vurderer, at der ikke er risiko for afstrømning af næringsstoffer til vandhuller og søer, når de generelle regler langs overholdes.

Vandløb og fjorde

Udbringningsarealerne ligger ikke i direkte nærhed af fjorde.

Langs flere af udbringningsarealerne løber vandløb. Ved enkelte af vandløb er der en hældning på over 6 grader til vandløbet. Overfladeafstrømning af næringsstoffer til vandløbet er derfor en risiko i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

---

⁶ Gundersen, P. (2012). Hvilke skove er ammoniakfølsomme og hvilken pleje kan forbedre tilstanden? http://ign.ku.dk/english/employees/forest-nature-biomass/?pure=files%2F50945450%2Fplk_2012_resume_M11_2_Per_Gundersen.pdf

Langs vandløb er der generelle regler, som beskytter mod overfladeafstrømning. Dels er der krav om bræmme langs vandløbene, dels må der ikke udbringes husdyrgødning på jordoverfladen tættere end 20 meter til vandløb, når der er hældning over 6 grader.

På denne baggrund vurderer kommunen, at der ikke er risiko for afstrømning af næringsstoffer til vandløb, når de generelle regler langs vandløb overholdes.

Bilag IV-arter

Habitatdirektivets bilag IV beskriver, at der er en række dyre- og plantearter, der kræver skærpet beskyttelse. Der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for disse arter. Kommunen har foretaget en vurdering af hvorvidt dyrearternes yngle- og rasteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde som følge af det ansøgte. Arter, der potentielt kan findes i Holbæk Kommune ved eller i nærheden af udbringningsarealer, fremgår af nedenstående tabel 17.

Tabel 17. Liste over bilag IV-arter, der potentielt kan findes i Holbæk Kommune

Bilag IV- arter, der kan påvirkes på og ved udbringningsarealerne	
Markfirben	Typisk solvendt skråning med veldrænede, løse jordtyper og sparsom bevoksning. Findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter ex. sandede bakkeområder, grusgrave, heder, stendiger og sydvendte skråninger.
Spidssnudet frø	Vandhuller som indgår i sammenhængende naturområder især enge og moser.
Springfrø	Vandhuller.
Klokkefrø	Lysåbne, ofte lavvandede vandhuller med rent vand og rug undervands- eller flydebladsvegetation.
Strandtudse	Lavvandede, lysåbne, udtørrede vandhuller og markoversvømmelser.
Grønbroget tudse	Lysåbne vandhuller og markoversvømmelser med ringe eller ingen vegetation.
Løvfrø	Lysåbne, ofte lavvandede vandhuller med rent vand og rig undervands- og flydebladsvegetation.
Løgfrø	Lysåbne, vegetationsrige vandhuller med rent vand.
Storvandsalamander	Lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.

Det fremgår af afgørelser fra Natur – og Miljøklagenævnet⁷, at der som udgangspunkt ikke er risiko for tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter som følge af markdriften. Der kan dog forekomme situationer, hvor ændringer i markdriften medfører, at der er risiko for tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis markdriften ændres fra gødskning med kunstgødning til gødskning med husdyrgødning, eller hvis mængden af udbragt husdyrgødning forøges.

En stor del af de bilag IV-arter der findes i kommunen findes primært ved de våde naturtyper.

⁷ Natur- og miljøklagenævnets afgørelse af 1. februar 2013, Sag NMK-132-00197 og Natur- og miljøklagenævnets afgørelse af 31. januar 2013, Sag NMK-133-00091

Kommunens vurdering

Kommunen har i ovenstående vurderet, at udbringningen af husdyrgødning på ejendommens udbringningsarealer beliggende i Holbæk Kommune, ikke vil medføre tilstandsændringer i de nærliggende naturområder omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. På den baggrund vurderer Holbæk Kommune at projektet ikke vil føre til tilstandsændringer i levesteder for bilag IV-arter.

Fra udbringningsarealet vil der ikke ske en afstrømning af næringssalte, der ligger ud over, hvad der er forventeligt fra et landbrugsareal i almindelighed. Derfor må bevaringsstatus for arterne betragtes som værende uændret i forbindelse med det ansøgte projekt, og det er vurderet at ingen af arterne, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV, vil blive påvirket negativt.

3.3.8 Overfladevand

3.3.8.1 Beskyttelsesniveau for nitrat

Der er fastsat beskyttelsesniveau for at regulere kvælstofudvaskning fra husdyrgødning til overfladevand. Til vurdering af dette er oplande til vandområder afhængig af jordens reduktionssevne og områdets kvælstofsårbarhed kategoriseret i nitratklasser (0, 1, 2 og 3). Afhængig af hvilken nitratklasse, udbringningsarealet ligger i, kan det betyde skærpelse af de generelle regler (harmonireglerne) vedrørende den maksimale mængde husdyrgødning, som må udbringes per hektar angivet som antal dyreenheder per hektar.

Udbringningsarealerne til Sørningevej 5 ligger i nitratklasse 0 (56,01 ha), nitratklasse 1 (13,00 ha) og nitratklasse 3 (11,83 ha).

For nitratklasse 0 gælder de generelle harmoniregler. Det betyder for svinebrug, at husdyrtrykket maksimalt må være 1,4 DE/ha.

Til nitratklasse 1 er fastsat et beskyttelsesniveau svarende til udvaskningen fra 85 % af fuldt husdyrtryk i henhold til harmonireglerne. Det betyder, at husdyrtrykket for arealerne i nitratklasse 1 skal reduceres til 85 % af 1,4 DE/ha (1,19 DE/ha), eller der skal vælges projektilpasninger, der nedsætter udvaskningen af kvælstof tilsvarende.

Til nitratklasse 3 er fastsat et beskyttelsesniveau svarende til udvaskningen fra 50 % af fuldt husdyrtryk i henhold til harmonireglerne. Det betyder, at husdyrtrykket for arealerne i nitratklasse 1 skal reduceres til 50 % af 1,4 DE/ha (0,70 DE/ha), eller der skal vælges projektilpasninger, der nedsætter udvaskningen af kvælstof tilsvarende.

Udbringningsarealernes placering i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 90 % af fuldt husdyrtryk. På de ansøgte udbringningsarealer må der således i forhold til beskyttelsesniveauet maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 1,26 DE/ha (90 % af 1,4 DE/ha).

I det ansøgte projekt opfyldes beskyttelsesniveauet ved, at der udbringes 1,26 DE/ha, hvilket er lig med ovenstående.

Beregninger i IT-ansøgningssystemet viser på dette grundlag, at udvaskningen fra rodzonen maksimalt må være 54,7 kg N/ha/år i ansøgt drift. Beregninger viser, at den aktuelle udvaskning er 54,7 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Det betyder, at der kan udbringes husdyrgødning svarende til 1,26 DE/ha.

Kommunens vurdering

Vi vurderer, at med maksimalt dyretryk på 1,26 DE/ha er beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning til overfladevand opfyldt.

Der stilles vilkår, om at der maksimalt må tilføres husdyrgødning svarende til 102 dyreenheder pr. år på bedriftens udbringningsarealer, svarende til 1,26 DE/ha.

3.3.8.2. Skærpelse af beskyttelsesniveau for nitrat - Udvaskning til Natura 2000-område

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af, om ovennævnte beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at undgå væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder. Herved skal kommunen sikre, at det ansøgte projekt hverken i kumulation med andre planer eller projekter eller i sig selv skader de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare. Vurderingen foretages både for ændringer inden for et Natura 2000-område og for ændringer, der ligger geografisk placeret uden for et udpeget område, men som kan påvirke Natura 2000-området.

Til vurdering af om det ansøgte projekt *i kumulation* med andre planer og projekter vil have skadevirkning, inddrages oplysninger om udvikling i dyretryk og oplysninger om andre kilder til nitratudvaskning i det aktuelle opland.

Til vurdering af om det ansøgte projekt *i sig selv* vil have skadevirkning, beregnes nitratudvaskningen som følge af udbringning af husdyrgødning fra det ansøgte projekt, og denne sammenlignes med den samlede nitratudvaskning til det aktuelle opland.

Bedriftens udbringningsarealer er beliggende både i opland til Isefjord, Jammerland Bugt og Sejerø Bugt. Kommunens vurdering er derfor udført for hvert af disse oplande – se nedenstående afsnit.

Isefjord

14,04 hektar af bedriftens udbringningsareal ligger i afstrømningsopland til Isefjord. Isefjord er en del af hovedopland 2.2. Isefjord og Roskilde Fjord.

Ifølge Miljøstyrelsen er Isefjord kategoriseret som sårbart Natura 2000-område. Af basisanalyse til vandplaner 2009-2015 fremgår, at der er stor risiko for, at Isefjord ikke kan opfylde kravet om god økologisk tilstand i 20158. Af kortmateriale til vandplaner 2010-20159 og af kortmateriale til forslag til vandområdeplan 2015-202110 fremgår i begge tilfælde, at Isefjord Inders- og Yderbredning har henholdsvis ringe og moderat økologisk tilstand. En forøget næringsstofbelastning vil yderligere vanskeliggøre opfyldelse af målsætningen for vandområdet og dermed være til skade for de sårbare marine naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget for nedenstående Natura 2000-områder.

Isefjord er ikke en del af en specifik Natura 2000-plan. I Isefjord befinder der sig dog er en række mindre Natura 2000-områder, hvor der for hvert område er udarbejdet en selvstændig Natura 2000-plan. Kommunen vurderer, at det er sandsynligt, at overfladevand afstrømmet til Isefjord i de fleste tilfælde vil passere Natura 2000-områderne.

⁸ Miljøministeriets basisanalyse for 2.2 Isefjord og Roskilde Fjord. <http://svana.dk/vand/vandomraadeplaner/vandplaner-2009-2015/hoering/basisanalyser/22-roskilde-fjord/>

⁹ Vandplaner 2010-2015, MiljøGIS. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv1-2014>

¹⁰ Udkast til vandområdeplanernes MiljøGIS 2015-2021. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2h2014>

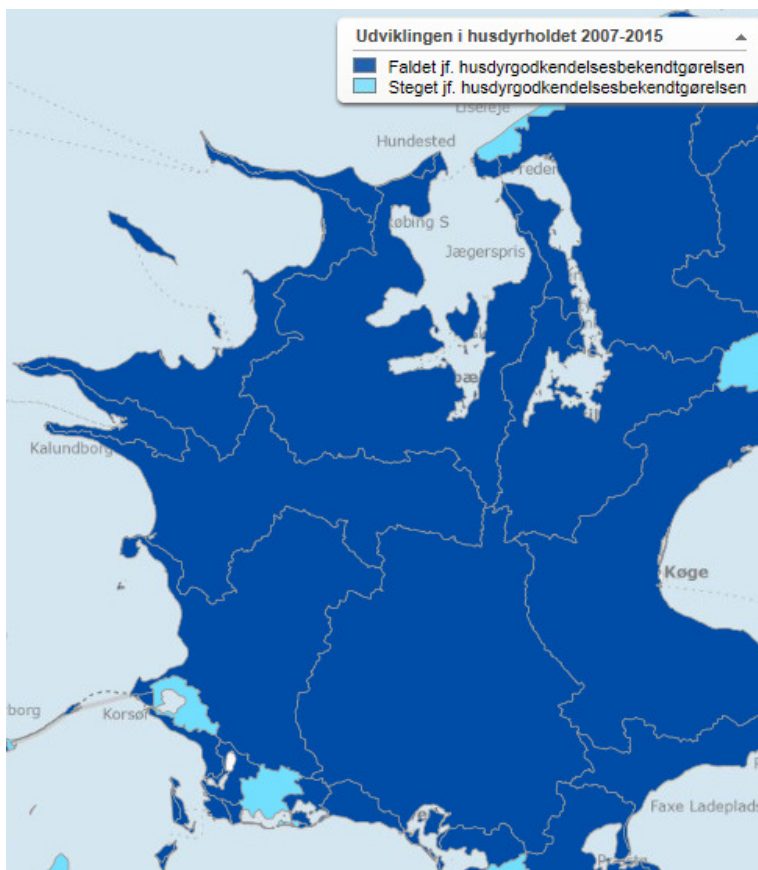
I Isefjord befinder sig blandt andet områderne Nr. 153 - Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig, Nr. 235 - Jægerspris Skydeterræn og Nr. 244 - Kyndby Kyst. Se bilag 6 for beskrivelse af og trussel mod områderne. På denne baggrund er det meste af oplandet til Isefjord karakteriseret som opland til sårbart Natura 2000-område.

I Isefjord befinder sig desuden Natura 2000-områderne Nr. 155 - Udby Vig og Nr. 239 - Rye-gård Dyrehave, Bramsnæs og Garveriskov og Egernæs med holme og Fuglsø. Se bilag 6 for beskrivelse af og trussel mod områderne. Holbæk Kommune vurderer, at der for de marine udpegninger af disse to Natura 2000-områder er tale om lukket bassin, hvilket gør områderne til særligt sårbart Natura 2000-områder. Dette støttes af, at oplandet til de marine udpegninger i områderne, af Miljøstyrelsen er karakteriseret som opland til meget sårbart Natura 2000-område.

Holbæk Kommune vurderer dog, at afstrømningsforholdene i forbindelse med det ansøgte projekt ikke vil medføre direkte afstrømning af overfladevand til Natura 2000-område nr. 155 og 239.

Kumulation med andre planer og projekter i oplandet til Isefjord

Miljøstyrelsen udarbejder hvert år opgørelse over udviklingen i dyretrykket i perioden fra 2007 for de enkelte oplande. Opgørelsen viser på kort, om oplandets samlede husdyrhold er faldet eller steget i perioden¹¹. Se kort 2.

Kort 2. Udviklingen i oplandes samlede husdyrhold 2007-2015

¹¹ MST husdyrtryk i jordbrugsanalyser. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>

Der er i oplandet til Isefjord siden 2007 sket et fald i samlet husdyrhold og dermed også et fald i nitratudvaskningen som følge af husdyrproduktion. Holbæk Kommune er endvidere ikke bekendt med andre projekter, der øger nitratudvaskningen væsentligt.

Der er tale om et relativt stort opland med stort husdyrhold, og usikkerheden på Miljøstyrelsens opgørelse vurderes derfor at være lille. Holbæk Kommune vurderer også, at der ikke er noget, der tyder på at udviklingen i dyretrykket i dele af oplandet skulle være anderledes end i hele oplandet til Isefjord. Holbæk Kommune vurderer derfor, at opgørelsen er retvisende i forhold til udviklingen i dyretryk i alle dele af oplandet, og at der ikke er behov for at supplere disse oplysninger.

På baggrund af ovenstående vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i kumulation med andre planer og projekter i oplandet ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-områderne i Isefjord.

Ansøgt projekt i sig selv - oplandet til Isefjord

Holbæk Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra oplandet til Isefjord i henhold til vejledning fra Miljøstyrelsen. Oplandet til Isefjord består ifølge Miljøstyrelsens kortmateriale af flere mindre områder med forskelligt kvælstofreduktionspotentiale. For at simplificere beregningen af den generelle udvaskning af kvælstof til Isefjord er der derfor taget udgangspunkt i samme kvælstofreduktionspotentiale for hele oplandet. Der er valgt at anvende det højeste reduktionspotentiale (75-100 %). Dette bevirker at kun gennemsnitlig 12,5 % af kvælstoffet udvaskes til Isefjord. Beregningen af den generelle udvaskning vil således vise et meget lavt tal, som reelt set er højere. Men ved at sammenligne med det meget lave tal for generel udvaskning, vil sammenligningen med udvaskning fra det ansøgte projekt vise resultatet i værst tænkelige tilfælde.

Beregningsresultatet fremgår af tabel 18.

Tabel 18. Beregning af kvælstofudvaskning til Isefjord

Generel udvaskning til Isefjord	
Opland	77.039 ha
Dyrket areal i oplandet (65 % af oplandet)	50.075 ha
Reduktionspotentiale og gennemsnitlig potentiale	75-100 % og 87,5 %
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion ((100-87,5)/100)	0,125
Standardudvaskning fra rodzonen ^{a)}	62,5 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer (62,5*0,125*50.075)	391.211 kg N/år
Udyrket areal (35 % af oplandet)	26.964 ha
Udvaskning fra udyrkede arealer ^{b)} (10*0,125*26.964)	33.705 kg N/år
Udvaskning ialt	424.916 kg N/år
Udvaskning fra det ansøgte	
Udbringningsarealer til Isefjord	14,04 ha
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion ^{c)}	0,75
Udvaskning fra rodzonen ^{d)} (merudvaskning fra husdyrgødning)	4,2 kg N/ha/år
Samlede påvirkning (4,2*0,75*14,04)	44 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag	0,01 %

^{a)} Standardudvaskning er 78 kg/ha/år fra sandjord og 47 kg/ha/år fra lerjorde. Fordelingen mellem sand og lerjorde er anslået til cirka 50/50 i dette opland.

^{b)} Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

^{c)} Fra Miljøstyrelsens kort over kvælstofreduktionspotentiale

^{d)} Reel udvaskning (54,7 kg N/ha/år) minus udvaskning svarende til planteavlbrug (50,5 kg N/ha/år).

I vurdering af om det ansøgte projekt i sig selv vil have skadevirkning, anvendes afskæringskriterie, om hvorvidt udvaskning som følge af udbringning af husdyrgødning maksimalt vil udgøre 5 eller 1 procent af den samlede nitratudvaskning fra opland til henholdsvis sårbart og meget sårbart Natura 2000-område.

Det fremgår af beregningerne i tabel 18, at det ansøgte vil bidrage med 0,01 % af den generelle udvaskning til Isefjord. Som nævnt i ovenstående vil den generelle udvaskning reelt set være større, og det ansøgte vil således procentvis bidrage med mindre end udregningen viser.

Da bedriftens udbringningsareal i opland til Isefjord er beliggende i opland til sårbart Natur 2000-område, og da nitratudvaskning fra det ansøgte udgør væsentlig mindre end 5 procent af udvaskningen, vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-områderne i Isefjord.

Jammerland Bugt

52,79 hektar af bedriftens udbringningsareal ligger i afstrømningsopland til Jammerland Bugt. Jammerland Bugt er en del af hovedopland 2.1 Kalundborg.

Jammerland Bugt er ikke en del af en specifik Natura 2000-plan. Ved udløbet af Halleby Å/Flasken er der udpeget et Natura 2000-område, hvortil der er udarbejdet en selvstændig Natura 2000-plan. Området hedder Nr. 157 – Åmose, Tissø, Halleby Å og Flasken. Se bilag 6 for beskrivelse af og trussel mod området. Næringsstofftilførsel fra oplandet belaster de marine naturtyper i Natura 2000-området.

Den del af oplandet til Jammerland Bugt, som afstrømmer gennem Halleby Å/Flasken, er af Miljøstyrelsen karakteriseret som opland til meget sårbart Natura 2000-område. Af kortmateriale til vandplaner 2010-2015¹² fremgår, at Jammerland Bugt har dårlig økologisk tilstand. Og af kortmateriale til forslag til vandområdeplan 2015-2021¹³ fremgår, at Jammerland Bugt har moderat økologisk tilstand.

Kumulation med andre planer og projekter i oplandet til Jammerland Bugt

Miljøstyrelsen udarbejder hvert år opgørelse over udviklingen i dyretrykket i perioden fra 2007 for de enkelte oplande. Opgørelsen viser på kort, om oplandets samlede husdyrhold er faldet eller steget i perioden¹⁴. Se kort 2.

Der er i oplandet til Jammerland Bugt siden 2007 sket et fald i samlet husdyrhold og dermed også et fald i nitratudvaskningen som følge af husdyrproduktion. Holbæk Kommune er endvidere ikke bekendt med andre projekter, der øger nitratudvaskningen væsentligt.

Der er tale om et relativt stort opland med stort husdyrhold, og usikkerheden på Miljøstyrelsens opgørelse vurderes derfor at være lille. Holbæk Kommune vurderer også, at der ikke er noget, der tyder på at udviklingen i dyretrykket i dele af oplandet skulle være anderledes end i hele oplandet til Jammerland Bugt. Holbæk Kommune vurderer derfor, at opgørelsen er retvisende i forhold til udviklingen i dyretryk i alle dele af oplandet, og at der ikke er behov for at supplere disse oplysninger.

---

¹² Vandplaner 2010-2015, MiljøGIS. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv1-2014>

¹³ Udkast til vandområdeplanernes MiljøGIS 2015-2021.
<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2h2014>

¹⁴ MST husdyrtryk i jordbrugsanalyser. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>

På baggrund af ovenstående vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i kumulation med andre planer og projekter i oplandet ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-området.

Ansøgt projekt i sig selv - oplandet til Jammerland Bugt

Holbæk Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra oplandet til Jammerland Bugt i henhold til vejledning fra Miljøstyrelsen. Oplandet til Jammerland Bugt består ifølge Miljøstyrelsens kortmateriale af flere mindre områder med forskellig kvælstofreduktionspotentiale. For at simplificere beregningen af den generelle udvaskning af kvælstof til Jammerland Bugt er der derfor taget udgangspunkt i samme kvælstofreduktionspotentiale for hele oplandet. Der er valgt at anvende det højeste reduktionspotentiale (75-100 %). Dette bevirker at kun gennemsnitlig 12,5 % af kvælstoffet udvaskes til Jammerland Bugt. Beregningen af den generelle udvaskning vil således vise et meget lavt tal, som reelt set er højere. Men ved at sammenligne med det meget lave tal for generel udvaskning, vil sammenligningen med udvaskning fra det ansøgte projekt vise resultatet i værst tænkelige tilfælde.

Beregningsresultatet fremgår af tabel 19.

Tabel 19. Beregning af kvælstofudvaskning til Jammerland Bugt

Generel udvaskning til Jammerland Bugt	
Opland	55.894 ha
Dyrket areal i oplandet (61 % af oplandet)	34.095 ha
Reduktionspotentiale og gennemsnitlig potentiale	75-100 % og 87,5 %
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion ((100-87,5)/100)	0,125
Standardudvaskning fra rodzonen ^{a)}	62,5 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer (62,5*0,125*34.095)	266.367 kg N/år
Udyrket areal (39 % af oplandet)	21.799 ha
Udvaskning fra udyrkede arealer ^{b)} (10*0,125*21.799)	27.249 kg N/år
Udvaskning ialt	293.616 kg N/år
Udvaskning fra det ansøgte	
Udbringningsarealer til Jammerland Bugt	52,79 ha
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion ^{c)}	0,125
Udvaskning fra rodzonen ^{d)} (merudvaskning fra husdyrgødning)	4,2 kg N/ha/år
Samlede påvirkning (4,2*0,125*52,79)	228 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag	0,08 %

^{a)} Standardudvaskning er 78 kg/ha/år fra sandjord og 47 kg/ha/år fra lerjorde. Fordelingen mellem sand og lerjorde er anslået til cirka 50/50 i dette opland.

^{b)} Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

^{c)} Fra Miljøstyrelsens kort over kvælstofreduktionspotentiale

^{d)} Reel udvaskning (54,7 kg N/ha/år) minus udvaskning svarende til planteavlbrug (50,5 kg N/ha/år).

I vurdering af om det ansøgte projekt i sig selv vil have skadevirkning, anvendes afskæringskriterie, om hvorvidt udvaskning som følge af udbringning af husdyrgødning maksimalt vil udgøre 1 procent af den samlede nitratudvaskning fra opland til meget sårbart Natura 2000-område.

Det fremgår af beregningerne i tabel 19, at det ansøgte vil bidrage med 0,08 % af den generelle udvaskning til Jammerland Bugt. Som nævnt i ovenstående vil den generelle udvaskning reelt set være større, og det ansøgte vil således procentvis bidrage med mindre end udregningen viser.

På denne baggrund vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-området.

Sejerø Bugt

14,01 hektar af bedriftens udbringningsareal ligger i afstrømningsopland til Sejerø Bugt. Sejerø Bugt er en del af hovedopland 2.1 Kalundborg.

Størstedelen af oplandet til Sejerø Bugt er af Miljøstyrelsen karakteriseret som opland til meget sårbart Natura 2000-område. Af kortmateriale til vandplaner 2010-2015¹⁵ og af kortmateriale til forslag til vandområdeplan 2015-2021¹⁶ fremgår i begge tilfælde, at Sejerø Bugt har ringe økologisk tilstand.

Karrebæk Fjord er en del af Natura 2000-område Nr. 154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene og Bollinge Bakke. Se bilag 6 for beskrivelse af og trussel mod områderne. Næringsstofftilførsel fra oplandet belaster de marine naturtyper i Natura 2000-området.

Kumulation med andre planer og projekter i oplandet til Sejerø Bugt

Miljøstyrelsen udarbejder hvert år opgørelse over udviklingen i dyretryk i perioden fra 2007 for de enkelte oplande. Opgørelsen viser på kort, om oplandets samlede husdyrhold er faldet eller steget i perioden¹⁷. Se ovennævnte kort 2.

Der er i oplandet til Sejerø Bugt siden 2007 sket et fald i samlet husdyrhold og dermed også et fald i nitratudvaskningen som følge af husdyrproduktion. Holbæk Kommune er endvidere ikke bekendt med andre projekter, der øger nitratudvaskningen væsentligt.

Der er tale om et relativt stort opland med stort husdyrhold, og usikkerheden på Miljøstyrelsens opgørelse vurderes derfor at være lille. Holbæk Kommune vurderer også, at der ikke er noget, der tyder på at udviklingen i dyretryk i dele af oplandet skulle være anderledes end i hele oplandet til Sejerø Bugt. Holbæk Kommune vurderer derfor, at opgørelsen er retvisende i forhold til udviklingen i dyretryk i alle dele af oplandet, og at der ikke er behov for at supplere disse oplysninger.

På baggrund af ovenstående vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i kumulation med andre planer og projekter i oplandet ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-området.

Ansøgt projekt i sig selv - oplandet til Sejerø Bugt

Holbæk Kommune har beregnet udvaskningen af kvælstof fra oplandet til Sejerø Bugt i henhold til vejledning fra Miljøstyrelsen. Oplandet til Sejerø Bugt består ifølge Miljøstyrelsens kortmateriale af flere områder med forskelligt kvælstofreduktionspotentiale. For at simplificere beregningen af den generelle udvaskning af kvælstof til Sejerø Bugt er der derfor taget udgangspunkt i samme kvælstofreduktionspotentiale for hele oplandet. Der er valgt at anvende det højeste reduktionspotentiale (75-100 %). Dette bevirker at kun gennemsnitlig 12,5 % af kvælstoffet udvaskes til Sejerø Bugt. Beregningen af den generelle udvaskning vil således vise et meget lavt tal, som reelt set er højere. Men ved at sammenligne med det meget lave tal for generel udvaskning, vil sammenligningen med udvaskning fra det ansøgte projekt vise resultatet i værst tænkelige tilfælde.

Beregningsresultatet fremgår af tabel 20.

¹⁵ Vandplaner 2010-2015, MiljøGIS. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv1-2014>

¹⁶ Udkast til vandområdeplanernes MiljøGIS 2015-2021. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2h2014>

¹⁷ MST husdyrtryk i jordbrugsanalyser. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=jordbrugsanalyse>

Tabel 20. Beregning af kvælstofudvaskning til Sejerø Bugt

Generel udvaskning til Sejerø Bugt	
Opland	31.380 ha
Dyrket areal i oplandet (50 % af oplandet)	15.690 ha
Reduktionspotentiale og gennemsnitlig potentiale	75-100 % og 87,5 %
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion $((100-87,5)/100)$	0,125
Standardudvaskning fra rodzonen ^{a)}	62,5 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer $(62,5*0,125*15.690)$	122.578 kg N/år
Udyrket areal (50 % af oplandet)	15.690 ha
Udvaskning fra udyrkede arealer ^{b)} $(10*0,125*15.690)$	19.613 kg N/år
Udvaskning ialt	142.191 kg N/år
Udvaskning fra det ansøgte	
Udbringningsarealer til Sejerø Bugt	14,01 ha
Andel af kvælstof som ikke forsvinder ved reduktion ^{c)}	0,75
Udvaskning fra rodzonen ^{d)} (merudvaskning fra husdyrgødning)	4,2 kg N/ha/år
Samlede påvirkning $(4,2*0,75*14,01)$	44 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag	0,03 %

^{a)} Standardudvaskning er 78 kg/ha/år fra sandjord og 47 kg/ha/år fra lerjorde. Fordelingen mellem sand og lerjorde er anslået til cirka 50/50 i dette opland.

^{b)} Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

^{c)} Fra Miljøstyrelsens kort over kvælstofreduktionspotentiale

^{d)} Reel udvaskning (54,7 kg N/ha/år) minus udvaskning svarende til planteavlbrug (50,5 kg N/ha/år).

I vurdering af om det ansøgte projekt i sig selv vil have skadevirkning, anvendes afskæringskriterie, om hvorvidt udvaskning som følge af udbringning af husdyrgødning maksimalt vil udgøre 1 procent af den samlede nitratudvaskning fra oplandet til meget sårbart Natura 2000-område.

Det fremgår af beregningerne i tabel 20, at det ansøgte vil bidrage med 0,03 % af den generelle udvaskning til Sejerø Bugt. Som nævnt i ovenstående vil den generelle udvaskning reelt set være større, og det ansøgte vil således procentvis bidrage med mindre end udregningen viser.

På denne baggrund vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-området.

Kommunens samlede vurdering for Isefjord, Jammerland Bugt og Sejerø Bugt

På baggrund af ovenstående vurderer vi, at kvælstof som følge af det ansøgte projekt ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-vandområder.

Der stilles vilkår om, at der hvert år maksimalt må tilføres 9.761 kg kvælstof i husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer, svarende til 121 kg kvælstof pr. hektar.

3.3.8.3 Beskyttelsesniveau for fosfor

Udbringning af husdyrgødning medfører et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Vurderingen af fosfortab fra et ansøgt projekt skal således baseres på en generel risikovurdering. Der er derfor fastsat beskyttelsesniveau for fosforoverskud i oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, ud fra faktorer, som indebærer en risiko for tab af fosfor på længere sigt. Beskyttelsesniveauet er en skærpelse i forhold til de generelle regler.

Som udgangspunkt ophobes tilført fosfor i landbrugsjorden. Selv om der tilføres mere fosfor til et areal, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. En fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder med en akkumulering af fosfor. Når akkumuleringen af fosfor øges, forøges således risikoen for et fosfortab samt størrelsen af fosfortabet. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet er således bestemt af fosforpuljen i jorden. Også jordtype og dræningsforhold har betydning for, hvor meget fosfor der tabes til vandmiljøet. Det fastlagte beskyttelsesniveau for fosforoverskud er derfor fastlagt ud fra jordtype, dræningsforhold og jordens fosfortal, der er en indikator for fosforpuljens størrelse, og oplande til vandområder er kategoriseret i fosforklasser (0, 1, 2 og 3) afhængig af disse tre forhold.

Risikoen for fosfortab vurderes som gennemsnit på bedriftsniveau og ikke i forhold til de enkelte marker.

Beregning i husdyrgodkendelse.dk (se senere) viser, at der ikke er fosforbalance for bedriften med det ansøgte projekt, idet der er fosforoverskud på 12,5 kg P/ha/år.

Det skal derfor vurderes om krav til fosforoverskud overholdes.

Udbringningsarealets fordeling i fosforklasser og maksimalt tilladt fosforoverskud fremgår af tabel 21.

Det fremgår af tabel 22, at ovennævnte beskyttelsesniveau for fosforoverskud er overholdt.

Tabel 21. Tilladt fosforoverskud i de enkelte fosforklasser

Fosforklasse	Areal ha	Fosforoverskud, kg P/ha/år	
		Før-situation	Maksimalt tilladt i efter-situation = krav
0	78,86	0,0	15,6 kg P/ha/år
1	0,00	0,0	4,0 kg P/ha/år
2	1,98	0,0	2,0 kg P/ha/år
3	0,0	0,0	0,0 kg P/ha/år

Tabel 22. Beregninger – krav til fosforoverskud

Fosfortilførsel i ansøgt projekt	30,7	Kg P/ha/år
Fosforfracførsel i ansøgt projekt (arealvægtet gennemsnit)	18,2	Kg P/ha/år
Fosforoverskud i ansøgt projekt	12,5	Kg P/ha/år
Maksimalt tilladt fosforoverskud (ifølge tabel ##)	15,5	Kg P/ha/år
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholdet kravet	-244,3	Kg P
Krav om fosforoverskud overholdt	Ja	

Kommunen skal endvidere foretage en konkret vurdering af, om der er grundlag for at skærpe ovennævnte beskyttelsesniveau for at undgå væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder. Som grundlag for vurderingen tages udgangspunkt i vandplanlægningen.

Del af bedriftens udbringningsareal ligger i opland til Isefjord, hvori der befinder sig flere Natura 2000-områder. Det meste af oplandet til Isefjord er dog kategoriseret således, at der ikke sker afstrømning til fosforoverbelastet Natura 2000-område.

Af Vandplan 2009-15 – Isefjord og Roskilde Fjord¹⁸ fremgår udelukkende fosforindsats over for søer og vandløb (indsatsen i Isefjord og Roskilde Fjord drejer sig udelukkende om kvælstof).

På ovenstående baggrund vurderer vi, at der ikke er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosforoverskud for bedriftens arealer i opland Isefjord.

Del af bedriftens udbringningsareal ligger i opland til Tissø og Flasken, som er en del af Natura 2000-område.

Af Vandplan 2009-15– Kalundborg¹⁹ fremgår for Tissø, at allerede vedtagne tiltag til begrænsning af næringssaltbelastningen er tilstrækkeligt til opfyldelse af målsætningen. Tilstand og indsatsbehov for Flasken fremgår ikke tydeligt af vandplanen, og derfor vurderer vi, at det ikke klart kan konkluderes, at tilstand af Flasken er truet af fosfortilførsel.

På denne baggrund vurderer vi, at der ikke er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosforoverskud for bedriftens arealer i opland til Tissø og Flasken.

Del af bedriftens udbringningsareal ligger i opland til Sejerø Bugt, som er del af Natura 2000-område.

For det marine område Sejerø Bugt fremgår af Vandplan 2009-15– Kalundborg, at begrænsning af næringsstofbelastningen koncentrerer om kvælstof med henblik på opfyldelse af målsætningen.

På denne baggrund vurderer vi, at der ikke er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosforoverskud for bedriftens arealer i opland til Sejerø Bugt.

Kommunens vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer vi, at fosfor som følge af det ansøgte projekt ikke vil have skadevirkning på Natura 2000-områder.

Der stilles vilkår om, at der hvert år maksimalt må tilføres 2.483 kg fosfor i husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer, svarende til 30,7 kg fosfor pr. hektar.

3.3.9 Grundvand – nitratfølsomt område

På lige fod med overfladevand er der fastsat beskyttelsesniveau for grundvand i nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der er særlig risiko for udvaskning af nitrat til grundvandet. For nogle områder kan der være udpeget indsatsplaner for grundvandet, hvilket også har betydning for beskyttelsesniveauet.

Hele bedriftens udbringningsareal er beliggende udenfor nitratfølsomt indvindingsområde.

---

¹⁸ Vandplan 2009-15 – Isefjord og Roskilde Fjord http://svana.dk/media/129460/22-isefjord_roskilde_fjord_med_forside.pdf

¹⁹ Vandplan 2009-15 – Kalundborg http://svana.dk/media/129458/21-kalundborg_med_forside.pdf

Kommunens vurdering

Da ingen af udbringningsarealerne i dette projekt ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, vurderer kommunen, at de generelle miljøregler er tilstrækkeligt til at sikre grundvandet. Således vil udbringning af gødning på udbringningsarealerne i denne godkendelse ikke vil have væsentlig betydning på grundvandskvaliteten i området.

3.4 Uheld og driftsforstyrrelser

I forbindelse med drift af anlæg og marker er der en række forureningsmæssige risici. De væsentligste er:

- Uheld med gylleudslip
- Der vil kunne forekomme strømsvigt i staldanlæggene
- Der vil kunne forekomme fejl i foderblandingerne
- Uheld med olie og kemikalier

I ansøgningen er der oplyst følgende tiltag til begrænsning af risici og uheld:

- Pumpning af gylle vil altid ske under opsyn
- Gyllebeholder tømmes ca. 1 gang årligt og tjekkes for revner mv.
- Der udføres 10 års gyllebeholderkontrol
- Ved strømsvigt er der etableret nødopluk i alle staldafsnittene, og der er automatisk opkald til flere mobiltelefoner
- Der udarbejdes 1 gang årligt foderplan, for at optimere af effektivitet og miljø
- Olietank er godkendt og kontrolleres jævnligt, og der er lås på tanken
- Kemikalier opbevares i aflåst rum uden afløb

Tiltag der gennemføres som led i risikominimering:

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen
- Ved uheld med gylle eller olie/kemikalier kontaktes kommunens beredskab og der gennemføres de bedste oprydning- og forebyggelsesforanstaltninger, således at gener og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el. lign.).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt, eller der ringes 112.

Ansøger vil i forbindelse med miljøgodkendelsen udarbejde en beredskabsplan. En beredskabsplan vil kunne medvirke til at begrænse forureningen og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld.

Kommunes vurdering

Kommunen vurderer at, med de tiltag til begrænsning af risici og uheld, der er indmeldt, samt de fastsatte vilkår for projektet, har ansøger forsøgt at imødegå de væsentligste risici for alvorlig forurening. For at udgå forurening i forbindelse med spild af gylle, stiller kommunen vilkår om at al pumpning og håndtering af gylle foregår under opsyn.

Da beredskabsplanen indeholder forureningsbegrænsende oplysninger, stilles der vilkår om, at beredskabsplanen skal foreligge senest 3 mdr. efter godkendelsen er givet og at planens indhold skal være kendt af alle medarbejdere.

3.5 Egenkontrol

Ansøger oplyser, at der føres egenkontrol ved følgende:

- Produktionsrapporter (P-kontrol) gennem 5 år
- Opgørelser over foderforbrug (E-kontrol) gennem 5 år
- Dyrelægerapporter opbevares i tilknytning til stalden og gemmes i 5 år
- Registrering af udbringning af husdyrgødning mv. på grundlag af lovgivning omkring planteproduktion gemmes i 5 år
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner af stalde, ventilationsanlæg samt med foderanlæg og -stationer
- Gyllebeholdere og rør efterses jævnligt, og vil som minimum blive kontrolleret i forbindelse med beholderkontrol
- Flydelaget på gyllebeholderne kontrolleres som foreskrevet i log for beholdere for flydende husdyrgødning. Hvis det konstateres, at hele eller dele af flydelaget ikke er intakt, vil der samme dag startes reetablering af flydelaget.

Kommunes vurdering

I miljøgodkendelsen er opsat en række vilkår omkring forbrug, drift og tilsyn. Disse parametre skal registres samlet i en egenkontrolrapport. Rapporten medvirker til at sikre, at de pågældende vilkår er indarbejdet i den daglige drift, og at ansøger kan være opmærksom på udsving i forbrug mv.

Rapporten føres som en logbog, og udgør samtidig er dokumentation for, hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår for miljøgodkendelsen efterleves i forbindelse med tilsyn.

Kommunen stiller vilkår om, at kommunen ved tilsyn skal have adgang til egenkontrolrapport, foderforbrug, -planer og -analyser, for de foregående 5 år.

3.6 Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknologi.

BAT betyder "bedst tilgængelige teknik" til opnåelse af et generelt højt beskyttelsesniveau for det omgivende miljø. Ansøger skal redegøre for, hvordan de anvender bedst tilgængelige teknik inden for en række områder.

Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse af et husdyrbrug sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik er baseret på det såkaldte IPPC-direktivet²⁰.

3.6.1 Management

I henhold til ansøgningen anvendes der bedst tilgængelig teknik indenfor management på følgende punkter:

- *Ejendommen drives efter princippet "godt landmandskab".*
- *Bedriftens medarbejdere bliver løbende uddannet gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.*

---

²⁰ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

- *Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.*
- *Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads.*
- *Der tages videst muligt hensyn til naboer ved udspredning af gylle.*
- *Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.*
- *Der udarbejdes mark- og gødningsplaner, til brug for planlægning og registrering af udringning af uorganisk gødning og husdyrgødning på udbringningsarealerne, samt til planlægning og registrering af pesticid-/kemikalieforbrug.*
- *I ejendommens effektivitetskontroller registreres desuden foderforbrug, produktionsresultater og lign.*
- *Der forefindes en beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv.*

3.6.2 Foder

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der ikke indtastet ændrede fodernormer, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal.

Ansøger har oplyst, at der anvendes bedst tilgængelig teknik indenfor management på følgende punkter for foder:

- *I forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug nøje gennemgået, således at fodereffektiviteten optimeres, samtidig med at der tages hensyn til prisudvikling på foder. Som udgangspunkt vil der blive anvendt foder med optimeret indhold af råprotein og fosfor.*
- *Foderplaner udarbejdes i samarbejde med foderkonsulent, og det sikres, at der anvendes den for ejendommen bedste viden inden for svinefodring.*
- *Mindst 1 gang årligt gennemgås foderplaner for optimeringer, fejl, mm.*
- *Foderet indeholder fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer.*
- *Foderet er tilpasset til de enkelte dyregrupper og vægtintervaller, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfat eller hjælpestoffer.*
- *Der benyttes fytase, hvilket medfører en højere udnyttelse af foderets indhold af fosfor, hvilket medfører en reduktion af den udskilte mængde fosfor i gyllen, som igen medfører en lavere udvaskning af fosfor til omgivelserne.*

BAT- emissionsniveau fosforindholdet i den mængde husdyrgødning der produceres ved søer:

	kg P/DE	Emissionsgrænseværdi kg P pr. år
Søer i gyllebaserede system med dybstrøelse i drægtighedsstald 209,8 DE	24,5	5.140,1
Den aktuelle fosforemission er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk		5.057,7

Der er ikke foretaget foderkorrektioner for at opfylde BAT-kravet til fosfor ab lager.

Den producerede mængde fosfor i ansøgt drift er jf. Miljøstyrelsens digitale ansøgningssystem 5.057,7 kg P/år. Dermed er husdyrproduktionens emission lavere end BAT-emissionsgrænsen på 5.140,1 kg P/år, og kravet til BAT på fosfor er overholdt.

Ansøger har redegjort for, at det fastsatte BAT-niveau for fosfor på 5.140 kg P/år, kan overholdes uden særligtiltag til optimering af fodring. Holbæk Kommune er enig i den vurdering, og der stilles derfor ikke vilkår i forhold til fodring mht. fosfor.

3.6.3 Staldindretning

Der sker ingen ændring af det nuværende staldanlæg i forbindelse med miljøgodkendelse af ejendommen. Godkendelsen af dyreholdet sker inden for rammerne af de eksisterende bygninger.

Kommunens niveau for staldsystemer i det aktuelle projekt er følgende:

Eksisterende stalde	Såfremt stalden ikke umiddelbart står til at skulle renoveres, tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens standardemissionsgrænseværdier for eksisterende stalde.
----------------------------	---

Holbæk Kommune har ud fra den tilgængelige viden om teknologier og proportionalitet fastsat BAT niveauet for eksisterende stalde til en ammoniakemissionsgrænseværdi svarende til niveauerne angivet i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Ansøgning om godkendelse er oprindelig kommet ind før 2011. Kommunen har i en senarieberegning i Husdyrgodkendelse.dk lavet en genberegning, skema 92036. Beregningerne viser at grænseværdien for ammoniaktab opnåeligt ved BAT for produktionen (i gamle stalde) er 3.126 kg NH₃-N.

På den baggrund kommer vi frem til følgende emissionsgrænseværdier for Fredensgård, Søringevej 5:

BAT-krav til ammoniaktab pr. år beregnet i Husdyrgodkendelse.dk	3.124 Kg NH-N
Den aktuelle ammoniakemission for projektet beregnet i Husdyrgodkendelse.dk	3.120 Kg NH-N

Det vil sige at kravet til BAT på ammoniakemission lige netop er opfyldt, i det den aktuelle ammoniakemission er mindre end BAT-kravet til ammoniaktab.

Ansøger har oplyst at fodring sker som beskrevet her:

- *Søerne fodres efter et princip, hvor søerne i de forskellige hold skiftevis lukkes ud på drivgangen. De fordeler sig i ædeboksene og fikseres i denne under selve fodringen. Dette muliggør en tilnærmet individuel fodring af det enkelte dyr, da personen, der fodre, kan gå ned langs fodergangen med en fodervogn og tildele ekstra mængder til de søer, som har et ekstra behov for foder. De resterende søer tildeles en grundration via fodersystemet. Når det enkelte dyr bliver fodret efter behov, giver det en mindre udskillelse af næringsstoffer i gødningen.*
- *Dette, sammenholdt med tildeling af halm, godt management og god hygiejne, vil begrænse lugt og ammoniakfordampning i og fra stalden.*

Kommunes vurdering

For at opfylde kravet til ammoniakfordampning fra anlæg og lager, er der i den indsendte ansøgning indmeldt at andelen af dybstrøelse, der skal udbringes direkte fra drægtighedsstalden til mark, skal være mindst 81 %. Det giver en effekt på 14 kgN.

I ansøgninger er ammoniaktab fra stalden beregnet til 3.268 kgN/år – effekt af miljøtiltag 148 kgN/år, det giver et samlet ammoniaktab på 3.120 kgN/år. Holbæk Kommune vurderer på den baggrund, at BAT for ammoniak er overholdt.

Holbæk Kommune vurderer, at der for det ansøgte projekt, i tilstrækkeligt omfang er redegjort for at projektet lever op til BAT niveauet. %-andelen af direkte udkørt dybstrøelse er en forudsætning for at BAT-kravet kan opfyldes, hvilket er baggrunden for at stille vilkår om disse parametre.

Hvis de eksisterende stalde, renoveres indenfor godkendelses perioden på 8 år, skal ansøger benytte sig af staldsystemer der omfattes af BAT i det omfang, at der foreligger BAT-beskrivelser. Det kan være systemer optaget på teknologi listen, eller systemer der er udarbejdet BAT-byggeblade for. En sådan renovering skal anmeldes til kommunen der efterfølgende vurderer om der laves en ny miljøgodkendelse, eller et tillæg til denne godkendelse.

3.6.3.1 Undersøgte alternativer til den ansøgte staldindretning

Ansøger har ikke redegjort for alternative staldindretninger. Kommunen vurderer, at dette ikke er relevant, da Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak er overholdt og der ikke sker ændringer i forhold til den eksisterende drift.

3.6.4 Ressourceforbrug

Til aktiviteter, hvor der bruges energi og vand, er det efter kommunens vurdering BAT, at forsøge at reducere forbruget mest muligt.

Ansøger har oplyst, at der er foretages energireducerende og vandbesparende tiltag på bedriften, se nedenfor. Det vurderes i henhold til BREF-dokumentet, at følgende tiltag til at mindske energiforbruget er BAT:

- *Staldtemperatur holdes lavest mulig i alle sektioner*
- *Drikkenipler tjekkes ofte og udskiftes, hvis de drypper.*
- *Renholdelse og vedligeholdelse af ventilationskanaler, ventilatorer og foderanlæg vil holde energiniveauet på et acceptabelt niveau.*

- *Ventilationssystemer er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.*
- *De enkelte staldafsnit udtørres efter vask og desinfektion, inden der indsættes nye grise. På den måde undgås det at ventilere unødigt, samtidig med at det undgås, at temperaturen i stalden er for lav og luftfugtigheden er for høj, når der indsættes grise, idet dette kan medføre unødigt svineri i stalden.*
- *Unødig belysning og andet energispild undgås.*
- *Der er opsat lavenergi lysstofrør.*
- *Der foretages højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise.*
- *Drikkenipler placeres over fodertrug, så spild undgås.*
- *Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.*
- *Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild og for at undgå eventuelt ødelagte vandrør.*

3.6.5 Gødningsopbevaring og -behandling

Ansøger har oplyst BAT-forhold omkring gødningsopbevaring og -behandling:

- *Ejendommens opbevaringsanlæg lever op til EU's BAT-direktiv på en række punkter. Beholdere kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Gylle omrøres kun lige før tømning af beholderen og udkørsel på marken.*
- *Beholdere er overdækket med flydelag. Dybstrøelsen opbevares i møddingsplads. 66 % køres direkte ud og nedpløjes.*
- *Tanke tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer.*
- *Opbevaring af svinegylle i gylletank, opfattes som BAT.*
- *Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold, der er med til at sikre lav ammoniakfordampning, og sikre lækager. Disse regler indebærer bla. 10 årig beholderkontrol, samt regelmæssig føring af logbog til gylletank, samt reetablering af flydelag hvis dette er nødvendigt.*

3.6.6 Udbringningsarealer

Udbringningsarealet består hovedsagligt af jordbundstype JB4, som er lerblandet sandjord, der er drænet og ikke vandet. En stor del af gyllen på arealerne nedfældes. Dette sikrer en bedre planteoptagelse og mindsker lugtgener. Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT for det aktuelle sædskifte

Ansøger har oplyst følgende forhold omkring BAT og udbringningsarealer:

- *Al husdyrgødning fra produktionen opbevares på forsvarligvis. Fast møg opbevares 100 % på møddingspladsen. Dybstrøelse opbevares på møddingspladsen og i markstak umiddelbart lige før udspreddning. Gyllen opbevares i gyllebeholder, og afhentes*

direkte fra gyllebeholderen. Arealer der er beliggende indenfor en radius af ca. 10 km afhentes med traktor og gyllevogn med en kapacitet på ca. 25 tons. Arealer der er beliggende længere væk end 10 km afhentes med lastbil med en kapacitet på ca. 30 tons.

- Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstof optag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.
- Vedr. udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.
- På sort jord nedfældes gyllen indenfor bufferzonen, og gylle nedfældes i græsmarkerne på konventionelle arealer.
- Der bruges ikke nedfælder i voksende afgrøder, idet der opstår en del afgrødeskader, hvilket medfører en lavere kvælstofoptagelse i afgrøderne og dermed en større udvaskning samtidig med at det medfører et mindre udbytte.
- Der tages så vidt muligt hensyn til naboer i forbindelse med udbringningen, dvs. at der tages højde for vindretning, tæt beboede områder mm.
- I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til udbringning af husdyrgødning, og disse krav kan opfattes som bat på området. Disse krav vil sikres overholdt. Dette indebærer bl.a. at der føres gødningsregnskab på bedriften.
- Bedriften drives generelt efter retningslinjerne i "Godt landmandskab"

Kommunes samlede vurdering af BAT

Management

I forhold til management vurderer Holbæk Kommune, at ansøger søger at drive sin ejendom ud fra de bedste teknikker. Herunder, at der føres nøje kontrol med foder-, hjælpepestoffer og ressourceforbruget på ejendommen. For at sikre at den bedste praksis altid opretholdes er stillet vilkår til virksomhedens egenkontrol.

Foder

I forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug gennemgået og der udarbejdes foderplaner. På baggrund af de oplyste tiltag er det kommunens vurdering, at produktionen lever op til BAT-kravet for foder. Der er ikke foretaget foderkorrektioner i ansøgt drift for at kunne opfylde kravet til fosfor ab lager.

Ressourceforbrug

I forhold til ressourceforbrug betragtes det som BAT at reducere forbruget. Forbruget af EL ligger ca. 60 % over normtallet og vandforbruget ligger også over normforbruget for lignende ejendommen. På den baggrund er der opstillet en række vilkår til egenkontrol af ressourcer og mulighed for at påbyde ejendommen at udarbejde en handlingsplan hvis forbruget ikke af strøm ikke falder. I øvrigt har ansøger angivet en række tiltag, der kan betragtes som BAT i forhold til ressourceforbrug. For at detektere eventuelt overforbrug af vand og lækager på

vandrør m.v. stiller kommunen vilkår om, at ansøger aflæser og registrer vandbrug hver måned.

Opbevaring

I forhold til opbevaring af flydende gødning i gyllebeholder er bedste teknik etablering af fast overdækning. Kommunen vurderer, at et krav om fast overdækning på beholdere på ejendommen er ude af proportion med miljøeffekten. Det vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om naturligt flydelag er tilstrækkeligt BAT for opbevaring af gylle. Dybstrøelse opbevares på møddingsplads med fast bund og overdækning og det vurderes, at det opfylder kravet til BAT for opbevaring af fast gødning.

Udbringning

Ved udbringning af gylle nedfældes en så stor del som det pt. er muligt, hvilket vurderes som BAT på nuværende tidspunkt, set i forhold til den teknologi der er til rådighed på området. Ansøgers udbringningsmetode vurderes derfor med den nuværende teknologi og sædskifte at være BAT.

Stalde

Ansøger anvender delvis spaltegulv og fast gulv med dybstrøelse. Der sker ingen ændringer af stald og de er relativt nybygget, med den baggrund vurderes det, at det ikke at være proportionelt at stille yderligere vilkår om reduktion af ammoniakemissionen. I øvrige opfylder projektet kravene til ammoniakemissionen for eksisterende stalde.

Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at bedriften søger at tilrettelægge sin indretning og drift på en sådan måde, at bedriften i mindst muligt omfang medfører forurening, at bedriften samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

3.8 Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrproduktionen mod forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil alle beholdere blive tømt og foderrester vil blive fjernet. Oprydning vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning. Såfremt besætningen bliver ramt af en sygdom, der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nødslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning på området.

Kommunens vurdering

Hvis produktionen ophører, skal staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundig. Hjælpemiddelrester og miljøfarligt affald skal fjernes fra ejendommen i henhold til gældende lovgivning og kommunens affaldsregulativ.

Hvis gyllebeholdere afmeldes den lovpligtige 10 års beholderkontrol, skal de gøres uanvendelig til opbevaring af gylle m.m.

3.9. Offentliggørelse og høringsvar

I forbindelse med sagsbehandlingen har projektet været i høring 2 gange.

Første høring er idefasen, hvor alle kan komme med ideer og bemærkninger til projektet.

Anden høring er primært en nabohøring, hvor naboer (med matrikel op til Sørningevej 5 samt beboelse indenfor konsekvensområde for lugt) får udkastet tilsendt. Desuden høres ejeren af ejendommen og andre parter. Det kan være bortforpagtere og ejere af aftalearealer. De som i 1. høringsfase der har anmodet om at få tilsendt kommunens udkast til miljøgodkendelsen, vil modtage dette.

3.9.1 Offentliggørelse af ansøgning

Ansøgningen blev offentliggjort i perioden fra den 23. juni til den 21. juli 2014 på kommunens hjemmeside <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/planportal.htm>. Offentliggørelsen gav ikke anledning til bemærkninger til ansøgningen.

3.9.2. Høring

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring i perioden fra den 3. november til 30. november 2016 hos alle, der er parter i sagen - med 3 ugers frist til at indsende eventuelle kommentarer. Der indkom 1 bemærkning af redaktionel karakter, som er indsendt af ansøger. Disse er indarbejdet i godkendelsen.

Udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående:

- Dønnerup A/S, Niels Otto Lundstedt, Dønnerupvej 18, 4450 Jyderup, nol@doennerup.dk
- Gefion v/Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, af@gefion.dk
- Peter Mejnertsen, Skimmedevej 20, 4390 Vipperød (gyllemodtager).
- Ejere af naboer og andre berørte
- Alle naboer, der bor indenfor en beregnet konsekvensradius for lugt (476 m):

3.9.3 Nabokommune høring

Flere mindre udbringningsarealer er beliggende i Kalundborg Kommune. I henhold til § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal Kalundborg Kommune høres og anmodes om at udarbejde vilkår for den del af arealerne, der er beliggende i Kalundborg Kommune. Kalundborg Kommunes høringsvar kan se i bilag 5.

3.9.4 Offentliggørelse af afgørelse

Holbæk Kommune meddelelser torsdag den 1. december 2016 miljøgodkendelse.

Miljøgodkendelsen er annonceret den 1. december 2016 på Holbæks hjemmeside: <http://planer.holbaek.dk/dk/planportal/planportal.htm>

Kopi af afgørelsen inkl. bilag er sendt til følgende:

Alle der har indsendt bemærkninger og samt klageberettigede organisationer

- Dønnerup A/S, Niels Otto Lundstedt, Dønnerupvej 18, 4450 Jyderup, nol@doennerup.dk
- Gefion v/Ann Frost, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, af@gefion.dk
- Peter Mejnertsen, Skimmedevej 20, 4390 Vipperød, pem@lmo.dk (gyllemodtager).

Kalundborg Kommune, teknik.miljo@kalundborg.dk, Frederik.Weinreich@kalundborg.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Sjælland, Rolighedsvej 7, 4180 Sorø, sjl@sst.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark (Forurening Søer + vandløb)
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnholbaek-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Holbæk Afdelingen, holbaek@dn.dk

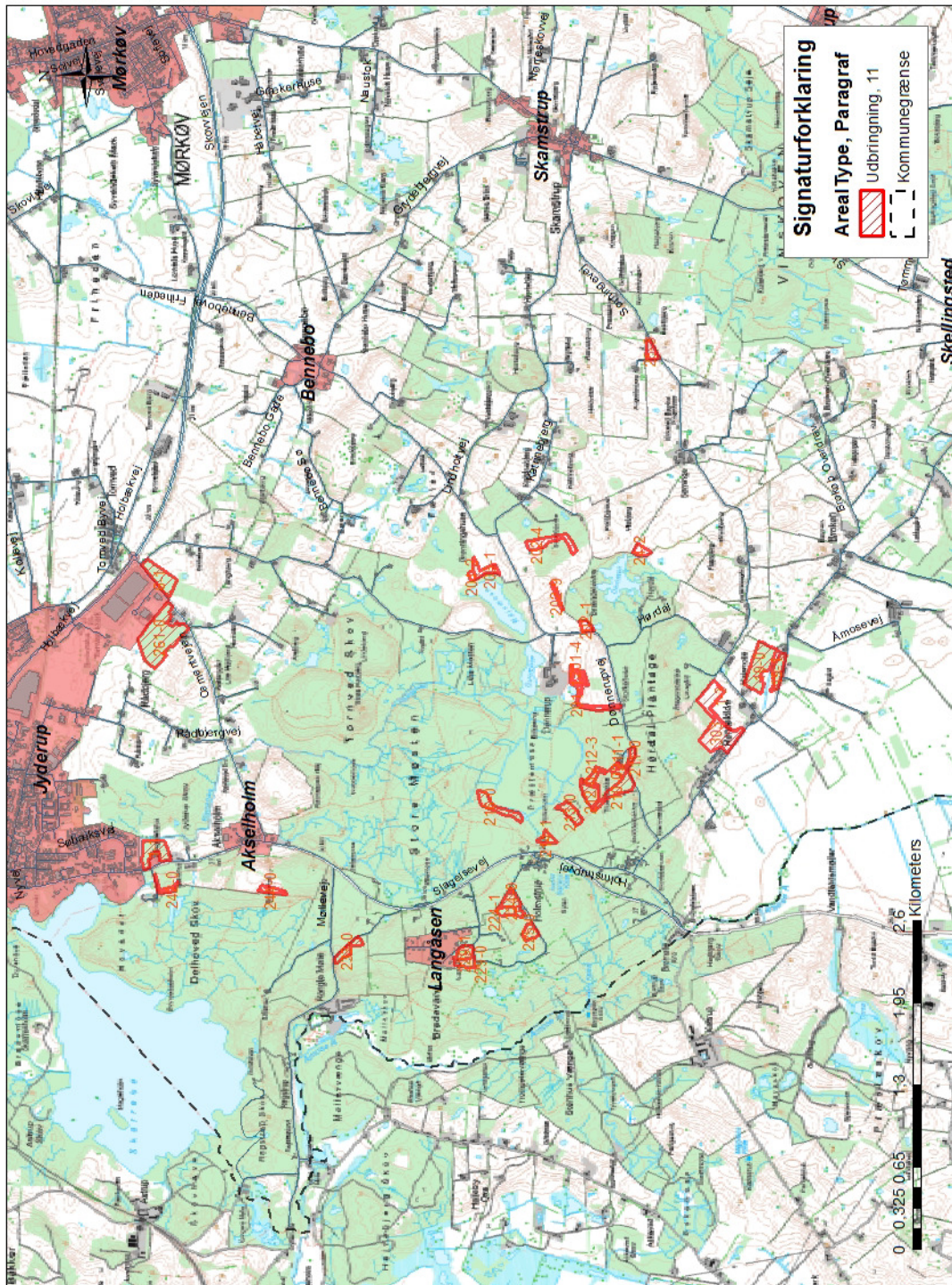
Dansk Ornitologisk forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V natur@dof.dk og holbaek@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N husdyr@ecocouncil.dk

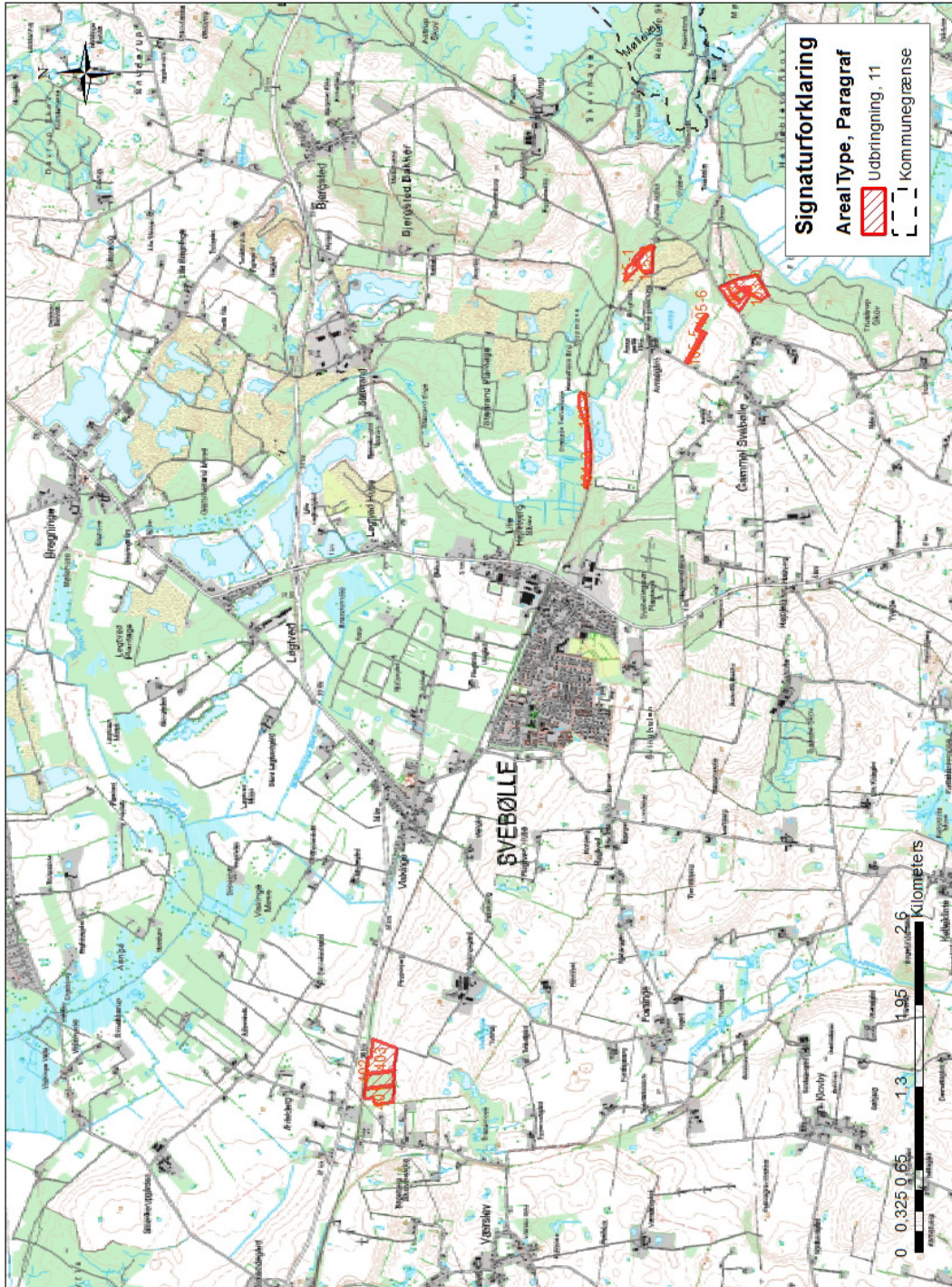
Bilag 1: Oversigtskort over ejendommens anlæg

Bilag 2 – Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Holbæk Kommune

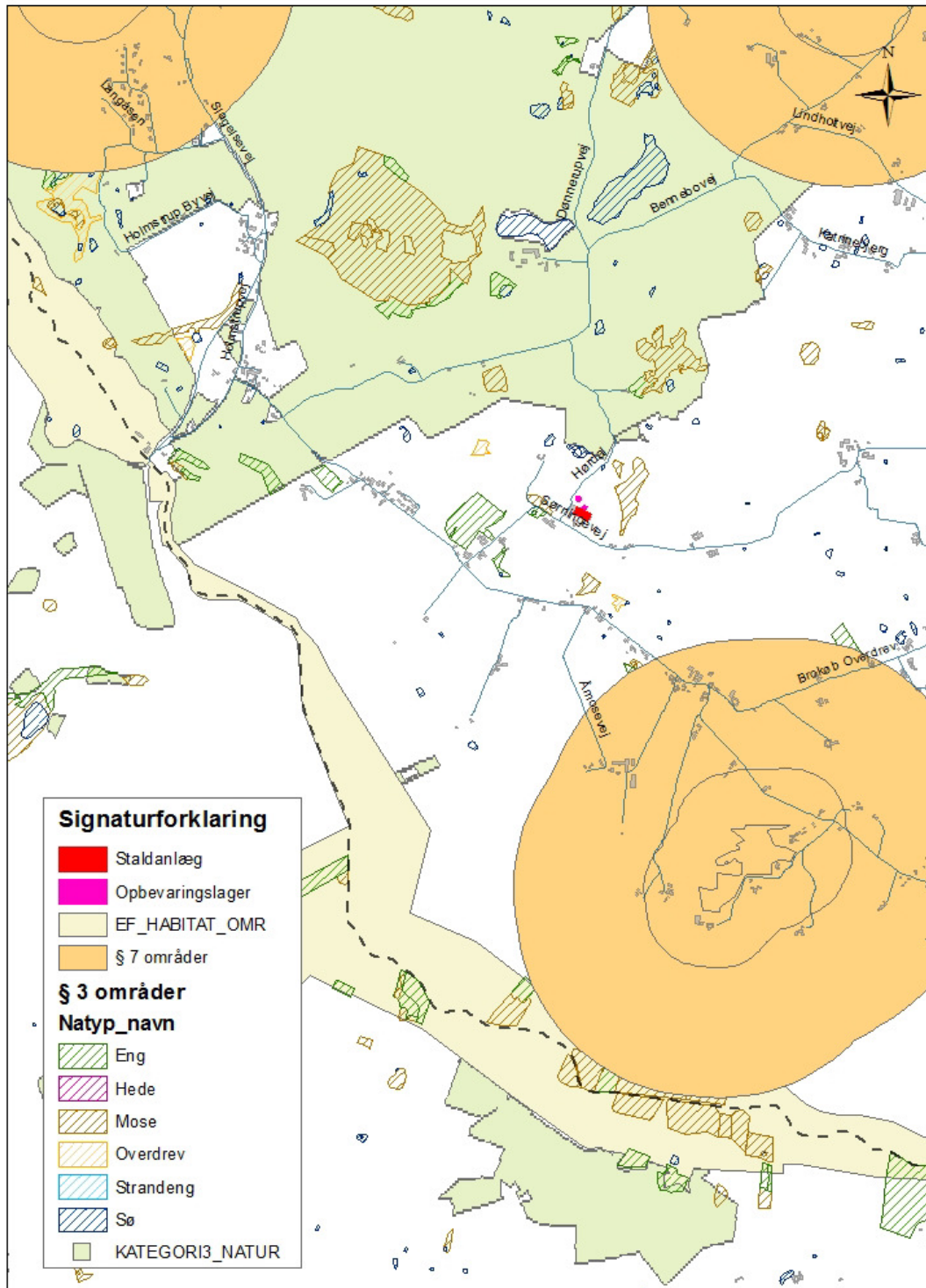
Bilag 2a – Oversigt over ejendommens udbringningsarealer beliggende i Kalundborg Kommune

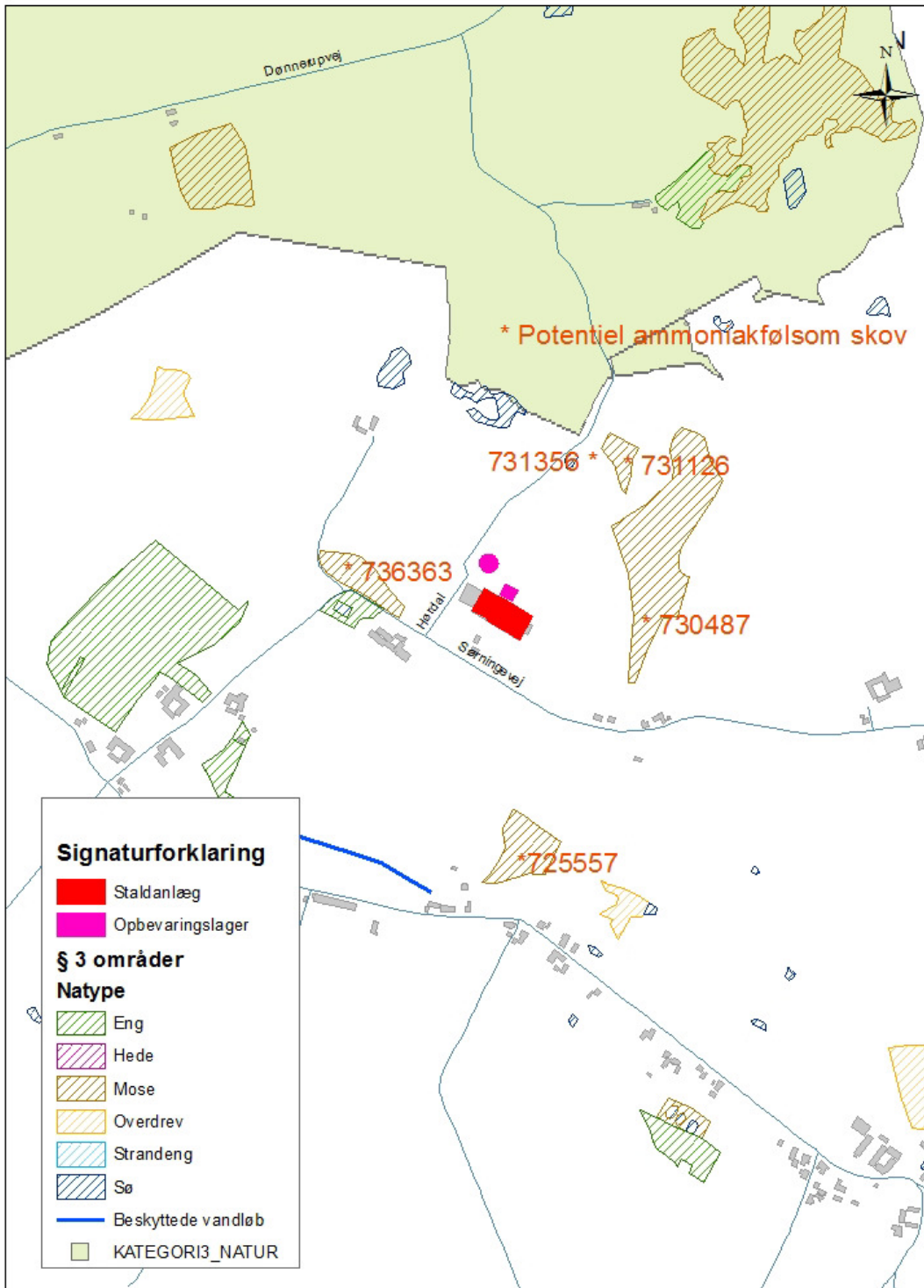
Bilag 2b: Tabel over ejendommens udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
1-1	3,11	Ja	JB4	Nej	S4	S4	3,11	0,00	0,00	0,00	0,00*	3,11	0,00	0,00	0,00
1-3	0,18	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00
303	7,78	Ja	JB4	Nej	S4	S4	7,78	0,00	0,00	0,00	0,00	7,78	0,00	0,00	0,00
401	2,56	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	2,56	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00
402	2,23	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	2,23	0,00	2,23	0,00	0,00	0,00
403	4,62	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	4,62	0,00	4,62	0,00	0,00	0,00
6-1	3,40	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	3,40	0,00	0,00	0,00*	3,40	0,00	0,00	0,00
19-0	5,21	Ja	JB4	Nej	S4	S4	5,21	0,00	0,00	0,00	0,00	5,21	0,00	0,00	0,00
19-1	1,78	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,78	0,00	0,00	0,00	0,00	1,78	0,00	0,00	0,00
24-2	0,81	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00
25-3	1,04	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,04	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04	0,00	0,00	0,00
101-0	1,59	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	1,59	0,00*	1,51	0,00	0,09	0,00
101-3	0,83	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	0,00	0,00	0,83	0,00*	0,05	0,00	0,79	0,00
103-0	4,08	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,08	0,00	0,00	0,00	0,00	4,08	0,00	0,00	0,00
103-1	0,99	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	0,00	0,00	0,00
105-5	0,67	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67	0,00	0,00	0,00
105-6	0,35	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35	0,00	0,00	0,00
115-0	1,65	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,65	0,00	0,00	0,00	0,00	1,65	0,00	0,00	0,00
115-1	1,06	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,06	0,00	0,00	0,00	0,00	1,06	0,00	0,00	0,00
201-1	1,79	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00
201-4	0,77	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00
202-1	0,70	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00
202-4	2,27	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,27	0,00	0,00	0,00	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00
202-9	0,37	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00
203-1	1,24	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,24	0,00	0,00	0,00	0,00*	1,24	0,00	0,00	0,00
204-2	0,30	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,30	0,00	0,00	0,00	0,00*	0,30	0,00	0,00	0,00
210-0	2,48	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,48	0,00	0,00	0,00	0,00	2,48	0,00	0,00	0,00
211-0	0,54	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,54	0,00	0,00	0,00
211-1	0,83	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,83	0,00	0,00	0,00
212-0	1,90	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,90	0,00	0,00	0,00	0,00	1,90	0,00	0,00	0,00
212-3	0,94	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,94	0,00	0,00	0,00
213-0	1,56	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,56	0,00	0,00	0,00	0,00	1,56	0,00	0,00	0,00
214-1	0,85	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,85	0,00	0,00	0,00
216-0	2,06	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,95	0,00	1,10	0,00
224-0	1,77	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,77	0,00	0,00	0,00	0,00	1,77	0,00	0,00	0,00
224-1	0,82	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,82	0,00	0,00	0,00
225-0	1,08	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,08	0,00	0,00	0,00	0,00	1,08	0,00	0,00	0,00
229-0	1,08	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,08	0,00	0,00	0,00	0,00	1,08	0,00	0,00	0,00
229-1	1,18	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,18	0,00	0,00	0,00	0,00	1,18	0,00	0,00	0,00
233-0	1,29	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,29	0,00	0,00	0,00	0,00	1,29	0,00	0,00	0,00
242-0	0,65	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,65	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	0,00	0,00	0,00
244-0	0,86	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,86	0,00	0,00	0,00
261-0	9,60	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	9,60	0,00	0,00	0,00*	9,60	0,00	0,00	0,00
Total	80,84						56,01	13,00	0,00	11,83	0,00	78,86	0,00	1,98	0,00

Bilag 3: Anlæggets beliggenhed i forhold til beskyttede naturtyper

Mål: 1:26.291

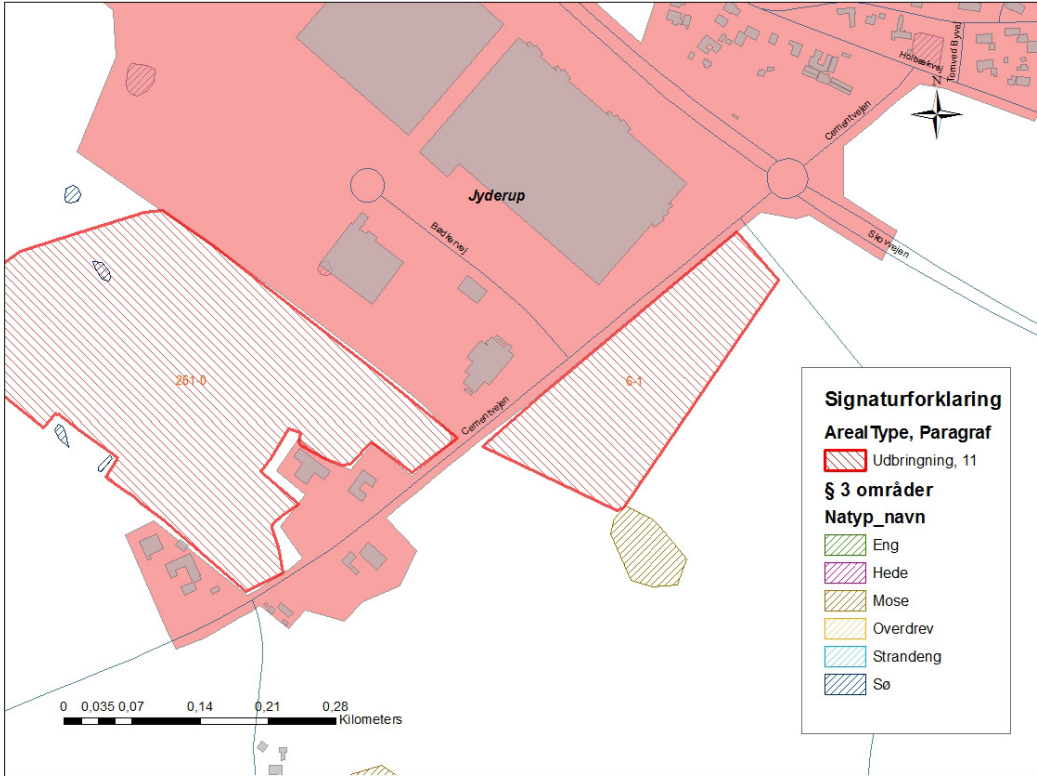

Mål: 1:7.918

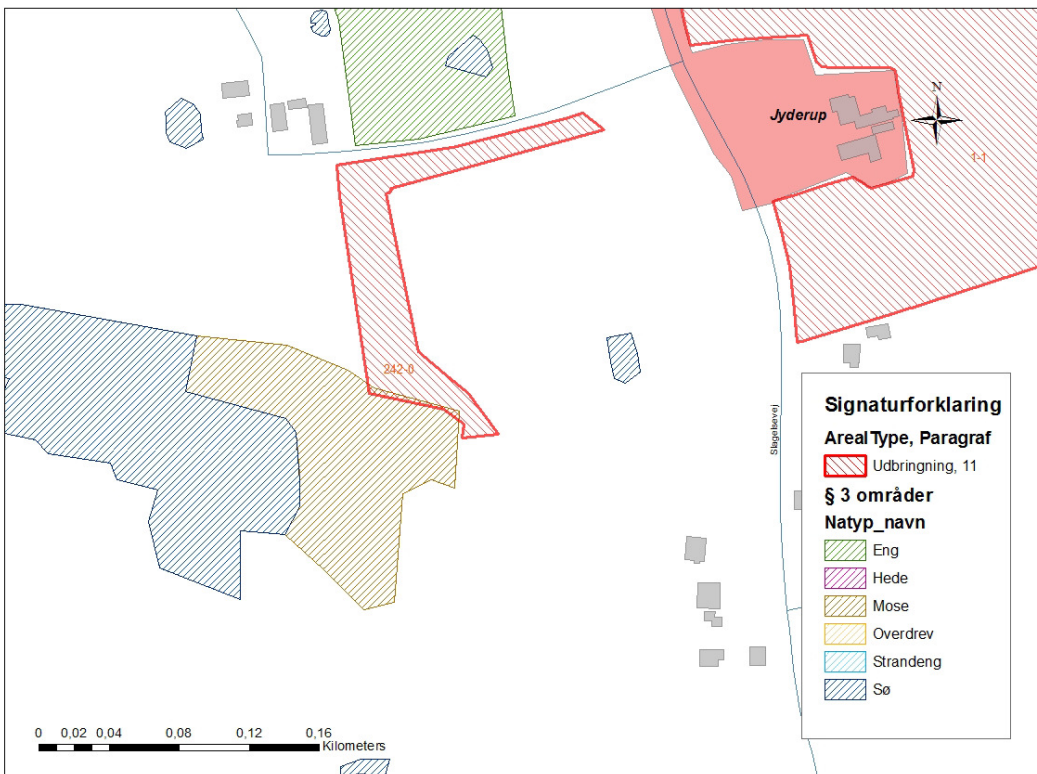

Bilag 4 – Udbringningsarealer beliggende ved natur

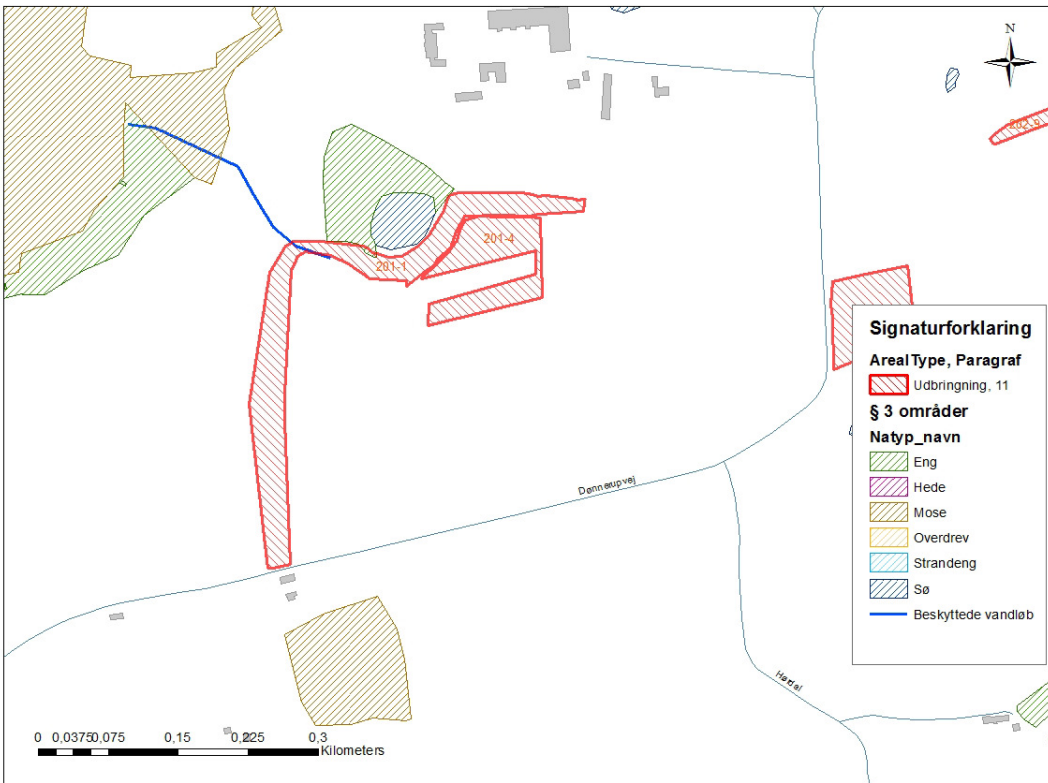
Nedenstående stående kort viser mose ved udbringningsareal nr. 6-1

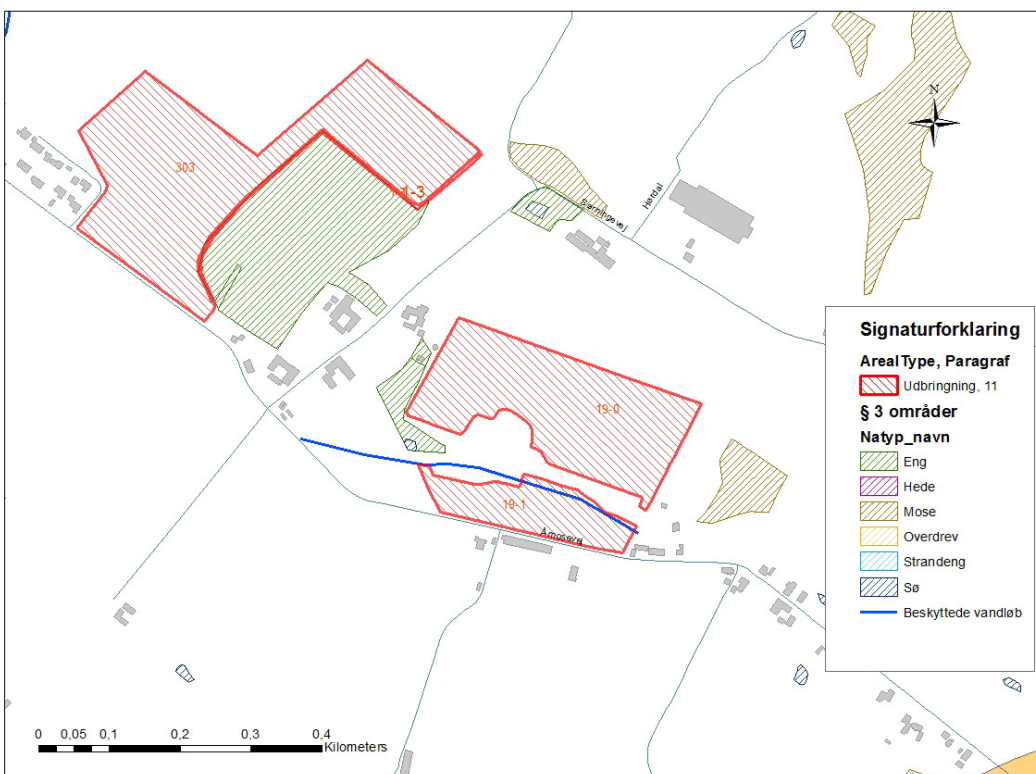
Nedestående stående kort viser mose ved udbringningsareal nr. 242-0

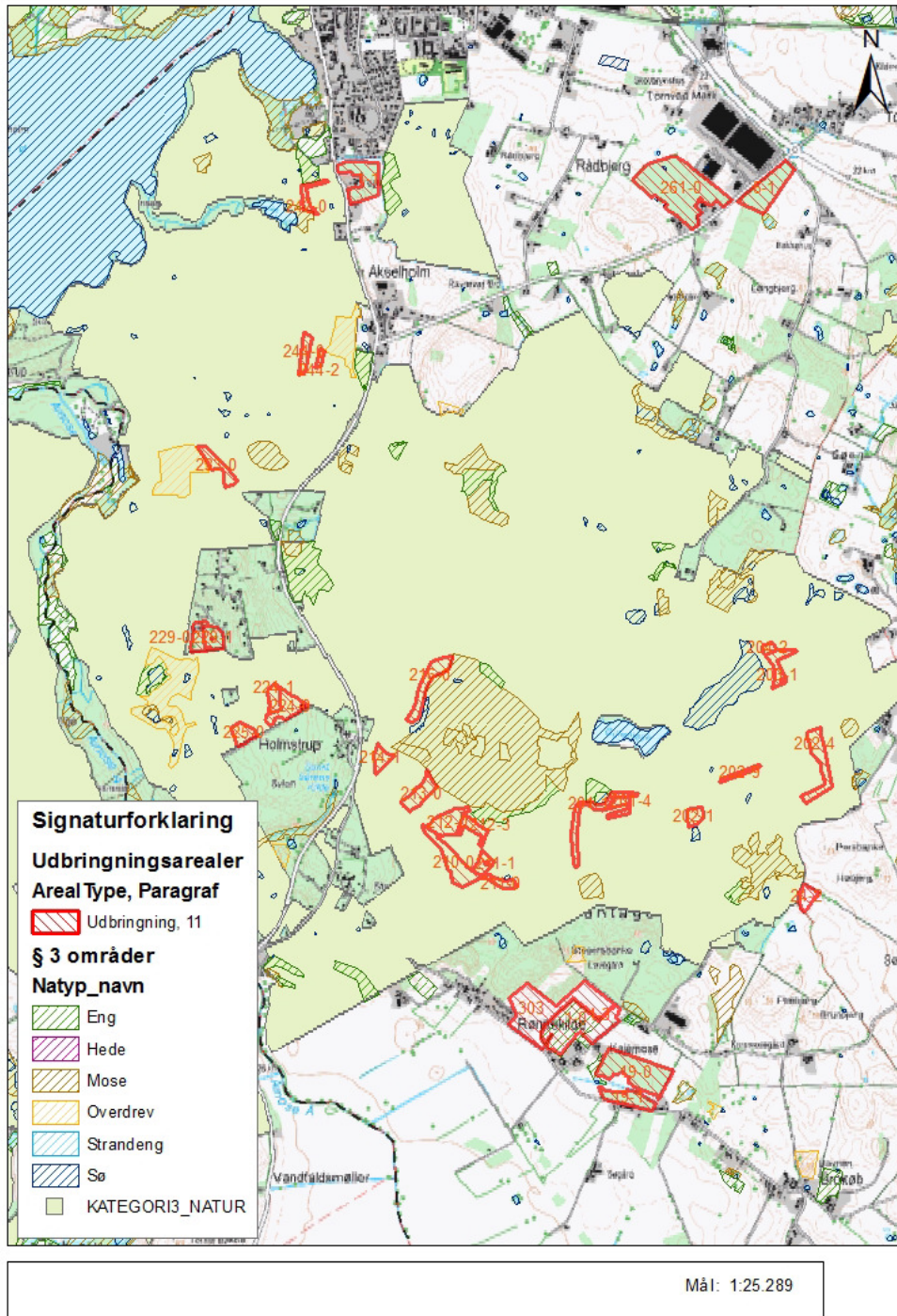
Nedestående stående kort viser sø- og engområde ved udbringingsareal nr. 201-1.

Nedestående stående kort viser eng ved udbringingsareal nr.0 303 og 1-3 samt eng ved udbringingsareal nr. 19-0.

Bilag 4a – Udbringningsarealer beliggende ved udpeget potentiel ammoniakfølsom skov

Bilag 5: Kalundborg Kommunes hørings svar

Bemærkninger til udbringningsarealer i Kalundborg Kommune

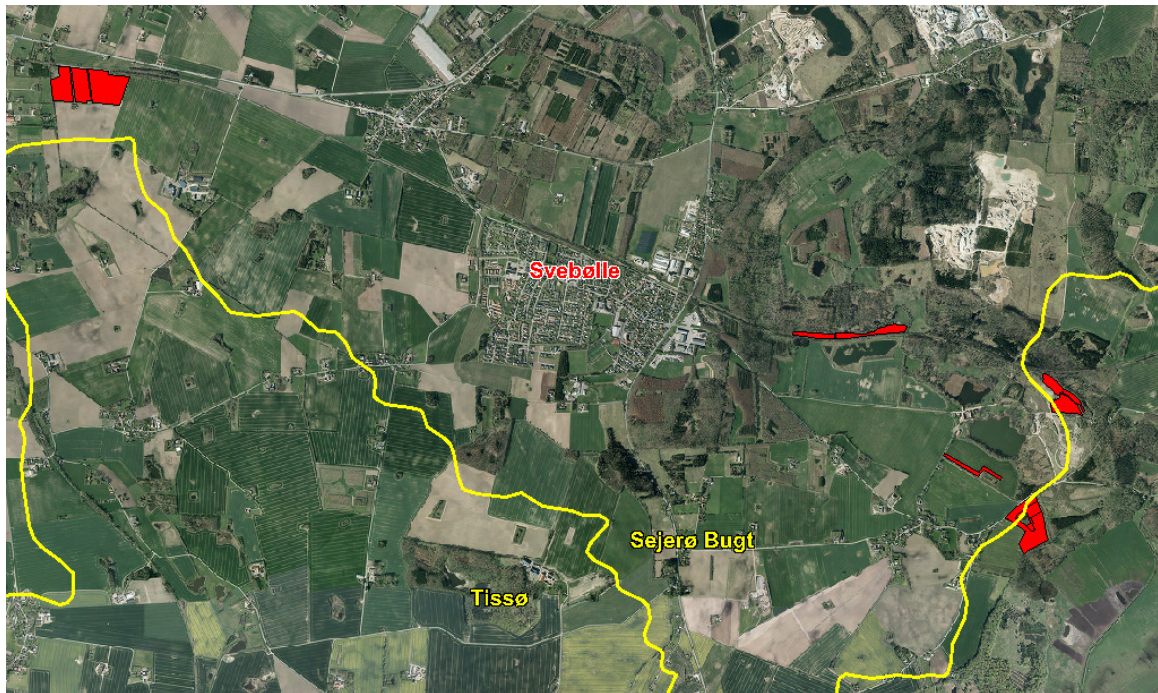
Baggrund

Holbæk Kommune har den 3. februar 2015 anmodet Kalundborg Kommune om bemærkninger til udbringning af husdyrgødning på arealer beliggende i Kalundborg Kommune.

Høringen foretages i forbindelse med udarbejdelse af husdyrgodkendelse til Sørningevej 5, 4450 Jyderup. Det fremgår af det tilsendte høringsmateriale, at der ud af ansøgers 87,49 ha ligger 20,91 ha i Kalundborg Kommune. Kalundborg Kommune skal vurdere om der er forhold på de pågældende arealer, der kræver udarbejdelse af særlige vilkår. De følgende afsnit vil kun omhandle den del af ansøgningens arealer, som ligger i Kalundborg Kommune

Lokalisering af udbringningsarealer

De anførte arealer i Kalundborg Kommune ligger omkring Svebølle, hvilket fremgår af figur 1. Af de 20,91 ha ligger de 14,01 ha i oplandet til Sejerø Bugt mens de resterende 6,90 ha ligger i oplandet til Jammerland Bugt gennem Tissø.

Figur 1: Oversigt over udbringningsarealet i Kalundborg Kommune.

Kalundborg Kommunes vurdering og vilkår:

I forhold til bestemmelserne i husdyrgodkendelsesloven finder Kalundborg Kommune det væsentligt, at arealgodkendelsen meddeles til samtlige arealer, der drives under ejendommens CVR-nummer og at ændringer af udbringningsarealet anmeldes og godkendes af kommunen. Det vurderes at gælde for alle arealer i godkendelsen og Kalundborg Kommune vil derfor ikke stille særlige vilkår i den forbindelse.

Lokalisering i forhold til naturområder

Arealernes placering i forhold til naturområder fremgår af bilag 1.

Arealerne vest for Svebølle ligger mere end 1.000 meter fra habitatområde og ikke i tilknytning til omkringliggende § 3-natur. Klumpen af mindre arealer øst for Svebølle alle ligger indenfor eller mindre end 1.000 meter fra habitatområde. Derudover er der i tilknytning til arealerne langs banen en flere udpegninger af mose og skov. Disse udpegninger ligger ligeledes inden for habitatafgrænsningen.

De anførte arealer ligger uden for arealer, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 (§ 3-områder) samt områder hvor der indgået aftale om miljøvenlig landbrugsdrift.

Kalundborg Kommunes vurdering og vilkår:

Denne vurdering er i forhold til arealernes placering i forhold til naturområder i Kalundborg Kommune. Naturområder, der ligger i Slagelse Kommune er ikke medtaget i vurderingen.

Kommunen skal vurdere om der er sårbare naturområder i nærheden af udbringningsarealerne, der kræver skærpede vilkår udover de generelle regler til udbringning af husdyrgødning.

Det er med IT-ansøgningssystemet ikke muligt at beregne den konkrete deposition fra udbringning af husdyrgødning til et omkringliggende naturområde. Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde er i udpræget grad et lokalt fænomen, og den reelle påvirkning vil afhænge af praksis i det enkelte år. Især afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet, husdyrgødningens type og udbringningsteknologien er afgørende i forhold til ammoniakpåvirkningen. Derudover kan udbringningsarealet størrelse også have en vis betydning. Ammoniakafsætning omkring arealerne er beskrevet i bufferzonerapporten²¹ i Miljøstyrelsen vejledning. I rapporten angivet de minimale, gennemsnitlige og maksimale værdier for påvirkning af omgivelserne. Rapporten er fra 2004 og efterfølgende er der sket en række tiltag med henblik på at reducere ammoniakemissionen i forbindelse med udbringning, bl.a. er nedfældning på sort jord og græsmarker blevet et lovkrav. Med det udgangspunkt er det kommunens vurdering, at gennemsnitsværdierne for påvirkning i rapporten kan finde anvendelse for udbringning i dag.

I det konkrete tilfælde er der tale om svinegylle, der udbringes med et dyretryk på 1,37 dyreenheder/ha. Kommunen vurderer ud fra bufferzonerapporten²² i Miljøstyrelsen vejledning, at påvirkning fra markanten af et udbringningsareal i det konkrete tilfælde vil variere fra afhængig af markernes størrelse på 0,4 til 0,9 kg N/ha/år.

Kategori 1- og 2-naturområder

Jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat et maksimum for, hvor stor den totale ammoniakdepositionen må være til hhv. kategori 1- og kategori 2-naturområder, for at sikre at der ikke sker en væsentlig tilstandsændring som følge af husdyrbrugets drift.

---

²¹ BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugs-ejendomme - ARBEJDSGRUPPENS RAPPORT til miljøministeren, april 2004

Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur er fastsat ud fra antal husdyrbrug i nærheden (0,2 kg N/ha/år ved >1 husdyrbrug, 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug), mens beskyttelsesniveauet for kategori 2-natur er fastsat til en totalbelastning på max. 1 kg N/ha/år.

Ved arealerne der ligger langs jernbanen er flere naturområder, herunder skov og mose. En del af disse er udpeget af typen 91EO. Skoven er markeret 1 på bilag 1. Området er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Der ligger ingen andre husdyrbrug i nærheden og den maksimale tilladte påvirkning er derfor 0,7 kg N/ha/år. Med gennemsnitlig påvirkning fra den konkrete drift har kommunen ud fra bufferzonerapporten vurderet, at påvirkningen 10 meter fra arealerne vil være mindre end 0,5 kg N/ha/år, hvilket er inden for det maksimalt tilladte. Kommunen finder derfor ikke anledning til at stille særlige vilkår til ammoniakpåvirkningen af det konkrete naturområde.

Der ligger ikke øvrige kategori 1 eller 2-naturområder i tilknytning til udbringningsarealerne, hvortil kommunen vurderer, at der vil ske en påvirkning.

Kategori 3-naturområder

Natur- og Miljøklagenævnet har udtalt, at merbelastninger på mindre end 1 kg N/ha/år på naturområder uden for Natura 2000 områder, der ikke er udpeget som § 7 natur, efter den tilgængelige viden ikke vil medføre, at der sker en tilstandsændring. Dette er tilfældet uanset hvilken tilførsel, der samlet set sker til naturområdet. Kalundborg Kommune vurderer at der ikke sker en merbelastning fra udbringningsarealerne og dermed en merbelastning af eventuelt tilstødende kategori 3-naturområder. Kalundborg Kommune stiller derfor ikke skærpede vilkår til udbringningen på de pågældende arealer i henhold til kategori 3-natur.

Med den konkrete udbringning vurderes påvirkningen at være mindre end 1 kg N/ha/år i markkanten og dermed under det niveau, der ville kunne medføre en tilstandsændring.

Overfladeafstrømning

Det vurderes, at der på arealer med store hældninger er en forøget risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer. Overfladeafstrømning reguleres generelt i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26, stk. 3 ved, at der ikke må udbringes flydende husdyrgødning på stejle skråninger med hældning på mere end 6 grader ned mod søer og vandløb i en afstand af 20 meter fra søens/vandløbets øverste kant. Derudover gælder de generelle randzonebestemmelser, hvoraf det følger at der skal udlægges gødnings- og dyrkningsfri bræmmer omkring søer og vandløb. Kalundborg Kommune vurderer, om der er særlige naturområder i tilknytning til udbringningsarealerne, der ikke allerede er omfattet af de generelle bestemmelser, hvortil der kan være risiko for overfladeafstrømning.

Da udbringningsarealerne hælder med mindre end 6 grader ned mod tilstødende naturlokaliteter, vurderes overfladeafstrømningen at være uvæsentlig og kommunen finder ikke grundlag for at skærpe den generelle bestemmelse.

Påvirkning af bilag IV-arter

Af de bilag IV-arter, der huses i Kalundborg Kommune er de konkrete udbringningsarealer kun relevante i forhold til bevaringsstatus for markfirben, spidssnudet frø og stor vandsalamander. De resterende fire paddearter (klokkefrø, løgfrø, strandtudse, grønbroget tudse), der huses i kommunen, vurderes ud fra deres geografiske udbredelse i kommunen, ikke at berøres af udvidelsen. Det samme gør sig gældende for kommunens eneste insekt på bilag IV: Grøn

Mosaikgoldsmed. Kommunen har ikke tilstrækkeligt detaljerede og opdaterede registreringer af markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø til at kunne udelukke deres tilstedeværelse ved ejendommens arealer. Tværtimod vil disse vidt udbredte arter formentlig være tilstede på gunstige lokaliteter. For padderne først og fremmest ved søer og søbredder, men også på fugtige steder i skove og beplantninger og for markfirben f.eks. på sandede soleksponerede markkanter og diger.

Der er tale om en fortsættelse af landbrugsdriften på eksisterende markarealer, hvor dyrknings- og gødskningspraksis ikke ændres. Såfremt bilag IV-arter er tilstede på eller omkring udbringningsarealerne vurderes arterne at have tilpasset sig de betingelser, som almindelig landbrugsdrift medfører, herunder jordbehandling, gødskning og marksprøjtning. Projektet vil derfor ikke i sig selv medføre en væsentlig forandring i arternes nærmiljø.

Gruppen af bilag-IV pattedyr (9 arter af flagermus, odder og marsvin) bliver ikke påvirket af projektet, men snarere af landbrugets arealanvendelse generelt. Landbruget generelle udvaskningsmæssige bidrag til forringelse af havmiljøets tilstand påvirker marsvinet. I denne sammenhæng vurderes bidraget fra indeværende projekt dog ikke i sig selv at medføre en væsentlig påvirkning af marsvinets bevaringsstatus.

Drift og udvaskning fra udbringningsarealerne

Det er Kalundborg Kommunes vurdering, at projektets drift og udvaskning beregnes på tværs af samtlige udbringningsarealer. Påvirkningen skal således også vurderes på tværs af arealerne og Kalundborg Kommune vurderer, at Holbæk Kommune foretager denne vurdering i deres afgørelse.

Udvaskning i forhold til habitatområder

Udbringningsarealet i Kalundborg Kommune afvander til habitatoplande. Miljøstyrelsen har udarbejdet en vejledning, hvori der opstilles en række kriterier til vurdering af, hvad der kan betragtes som en væsentlig udvaskning af kvælstof og fosfor. Kalundborg Kommune vurderer, at to væsentlige parametre skal være opfyldt i henhold til Miljøstyrelsens vejledning. For det første må dyretrykket i oplandet ikke være stigende i perioden fra 1. januar 2007 og for det andet må udvaskningen fra husdyrbrugets arealer i et opland maksimalt udgøre 5 % af den samlede udvaskning i oplandet, dog 1 % ved særlige eutroficerede lukkede oplande.

Det er Kalundborg Kommunes vurdering, at projektets påvirkning af habitatoplande skal vurderes for samtlige arealer, der indgår i godkendelsen og ikke for den lille del, der ligger i Kalundborg Kommune. Kalundborg Kommune vurderer, at Holbæk Kommune foretager denne vurdering i deres afgørelse.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For godkendelser efter husdyrgodkendelseslovens § 11 skal ansøger forholde sig til anvendelsen af BAT i forhold til bl.a. udbringning af husdyrgødning.

Kalundborg Kommunes vurdering og vilkår:

Kalundborg Kommune vurderer, at krav til udbringningsteknikker gælder for alle ejendommens arealer og ikke kun den del, der ligger i Kalundborg Kommune og vil således ikke stille separate vilkår hertil, men vurderer, at Holbæk Kommune foretager denne vurdering i deres afgørelse.

Bilag 6: Natura 2000-områder – marine udpegningsgrundlag og trusler

Isefjord

Natura 2000 område	Marine udpegningsgrundlag	Trussel	Natura 2000-plan 2009-2015 ²³
Nr. 153 - Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig	Nr. 1110 – Havdækkede sandbanker	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ	<p>Det vurderes, at belastningen af de marine habitatnaturtyper med næringsstoffer fortsat er for stor, hvilket ses af bl.a. den massive forekomst af trådalger indenfor habitatområdet. Belastningen resulterer i nedsat sigtddybde, begrænsning af ålegræssets dybdeudbredelse samt hyppige tilfælde af iltsvind ved bunden. Bundfaunaens sammensætning påvirkes af disse forhold og dermed fødegrundlaget for hvinand og edderfugl, der i forskellig grad lever af hvirvelløse dyr på bunden.</p> <p>Toppet skallesluger og stor skallesluger, der begge lever af fisk, påvirkes også negativt.</p> <p>De lysåbne naturtyper er påvirkede af for høj tilførsel af luftbærent kvælstof. Laveste tålegrænse er nået eller overskredet for naturtyperne forklit, grå/grøn klit, klitthed, klitlavning, enebærklit samt for søtøpen kransålalgesø.</p>
	Nr. 1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Saltpåvirkning pga. kysterosion	
	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ, miljøfarlige stoffer	
Nr. 155 - Udby vig	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ	Dertil kommer at selve vigen foruden at modtage kvælstof fra luften også trues af næringsstofbelastningen fra drænvand fra gødede marker og af spildevand fra spredt bebyggelse eller andre punktkilder. Selve Udby Vig (naturtype 1140 og 1160) vurderes fortsat at have for stor belastning med næringsstoffer, hvilket ses bl.a. af forekomsten af trådalger i området.
Nr. 235 - Jægerspris Skydeterræn	Nr. 1140 – Mudder- og sandflader blottet ved ebbe		<p>I Isefjorden er belastningen med kvælstof og fosfor for stor på grund af næringsstoffer, der dels er ophobet i bunden og dels tilføres fra land. Næringsstofferne vurderes her at være en trussel mod de marine naturtypers gunstige bevaringsstatus. Den for høje belastning med næringsstoffer ses bl.a. af forekomsten af trådalger indenfor Natura 2000-området.</p>
	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ, miljøfarlige stoffer	
Nr. 244 - Kyndby kyst	Nr. 1110 - Havdækkede sandbanker	Fiskeri, uddybning, eutrofie-	De marine naturtyper i Isefjord belastes med kvælstof og fosfor stammende fra

²³ <http://svana.dk/natur/natura-2000/natura-2000-planer/natura-2000-planer-2009-15/>

		ring, rekreativ	næringsstoffer ophobet i bundmaterialet og næringsstoffer tilført fra land. Næringsstofbelastningen vurderes at være en trussel for de marine naturtyper i fjorden. Den for høje belastning med næringsstoffer ses bl.a. af forekomsten af trådalger indenfor Natura 2000-området.
	Nr. 1140 – Mudder- og sandflader blottet ved ebbe		
	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ, miljøfarlige stoffer	
	Nr. 1170 - Rev		
Nr. 239 - Rye-gård Dyrehave, Bramsnæs og Garveriskov, Egernæs med holme og Fuglsø	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Fiskeri, uddybning, eutrofiering, rekreativ, miljøfarlige stoffer	Målsætningen for Isefjord om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv er ikke opfyldt. Årsagen er en for stor belastning af fjorden med næringsstoffer, spildevand og miljøfarlige stoffer. Tilførslen af kvælstof sker fra land, og skyldes især lokale men også regionale forhold. Skibstrafikken belaster fjorden med udledning af kølevand. Belastningen af Isefjord med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer vurderes at være en trussel for de marine naturtyperes gunstige bevaringsstatus. Den for høje belastning med næringsstoffer ses bl.a. af forekomsten af trådalger indenfor Natura 2000 området.
Nr. 145 - Ejby Ådal og omliggende kystskrænter	Ingen marine udpegninger		

Jammerland Bugt

Natura 2000 område	Marine udpegningsgrundlag	Trussel	Natura 2000-plan 2009-2015
Nr. 157 - Åmose, Tissø, Hal-leby Å og Flasken	Nr. 1130 – Flodmundinger	Eutrofiering,	Områdets flodmunding (Flasken) trues også af næringsstofbelastning fra land (drænvand fra gødede marker, overløb fra rensningsanlæg, spredt bebyggelse mv.). Næringsstofbelastning fra land håndteres via vandplanlægningen.)
	Nr. 1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Eutrofiering,	

*)prioriterede naturtype

Sejerø Bugt

Natura 2000 område	Marine udpegningsgrundlag	Trussel	Natura 2000-plan 2009-2015
Nr. 154 – Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene og Bollinge Bakke	Nr. 1110 - Havdækkede sandbanker	Næringsstoffer	Den høje belastning med næringsstoffer ses bl.a. af forekomsten af enårige rødalger indenfor Natura 2000 området. For marine naturtyper reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.
	Nr. 1140 – Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Næringsstoffer	
	Nr. 1150 - Kystlaguner og strandsøer	Næringsstoffer	
	Nr. 1160 - Lavvandede bugter	Næringsstoffer, muligvis fiskeri	
	Nr. 1170 - Rev	Næringsstoffer, fiskeri	